

Digitaal Handelingsprotocol Begaafdheid

Handleiding webbased versie 2016

Sylvia Drent

Eleonoor van Gerven (tot versie upgrade 2016)

Versie upgrade augustus 2016 1.0

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Inhoud

Voorwoord

1. Starten met het programma
2. Opbouw DHH
3. Wat is er veranderd bij de laatste upgrade (augustus 2016)
4. Werken met het DHH
5. Quickscan
6. Module Signalering
7. Module Diagnostiek
8. Module Leerlingbegeleiding
9. Module Evaluatie

Voorwoord

Bij deze upgrade heeft het DHH een complete make-over ondergaan qua vormgeving. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om ook een aantal nieuwe functionaliteiten en nieuwe gebruiksmogelijkheden toe te voegen. In deze handleiding vindt u een overzicht van deze toegevoegde functies, uiteraard is verder alles behouden wat reeds was opgenomen in het DHH. Tevens is in de naam van het protocol de term hoogbegaafdheid veranderd in begaafdheid, dit om aan te geven dat het protocol zich niet alleen richt op de selecte groep van hoogbegaafde leerlingen, maar ook op begaafde leerlingen. De doelgroep van het protocol is zo'n 10-15% van de totale leerlingenpopulatie. De afkorting DHH blijft wel behouden, omdat deze inmiddels een begrip is onder gebruikers. Wij denken dat met deze upgrade het DHH gebruiksvriendelijker is geworden en nog meer tegemoet komt aan de wensen van gebruikers.

Deze handleiding is zodanig opgezet dat u per module de achtergrondinformatie vindt over de inhoud en betekenis van het protocol en de door u verzamelde gegevens. Dit helpt u bij het interpreteren van uw bevindingen. Informatie over de feitelijke werking van het programma, dus welke stappen u moet zetten om gegevens in te voeren en resultaten te bekijken treft u aan op de website, direct in het programma zelf. Daarvoor maakt u gebruik van de helpfunctie, deze kunt u vinden rechtsboven op uw scherm (het roze vakje met help). Bij de vragenlijsten en tabellen in het protocol is een extra toelichting opgenomen die de gebruiker informatie en ondersteuning biedt bij het invullen van de instrumenten (klik hiervoor op de button uitgebreide informatie onderaan de helptekst).

Sylvia Drent, augustus 2016

1. Starten met het programma

Het Digitaal handelingsprotocol begaafdheid is een op internet gepubliceerd instrument. Dit betekent dat u het programma niet op uw eigen computer of uw eigen netwerk installeert. U kunt direct in loggen zonder een voorafgaande installatie procedure.

1.1 Minimale systeemeisen

Voor werken met de webbased versie van het Digitaal handelingsprotocol begaafdheid gelden de volgende systeemeisen:

- Windows 7 of hoger (bijv. Windows 10)
- Internetbrowser: Internet Explorer 11/Edge, Firefox 6.0, Google Chrome of Safari (aanbevolen wordt om de meest recente versie te gebruiken). Op het moment dat u een browser gebruikt die ongeschikt is, krijgt u automatisch een melding vanuit het programma dat uw browser niet geschikt is en worden er links getoond naar geschikte browsers.
- Schermresolutie:

De nieuwe applicatie is responsive is, dat wil zeggen dat de weergave van het scherm zich Aanpast aan uw beeldschermresolutie. Wanneer u de tekengrootte aanpast op uw computer, kan het zijn dat bepaalde onderdelen van het scherm onder elkaar worden weergegeven (bijvoorbeeld op het Dashboard verschijnen dan de pictogrammen van de laatst bewerkte Quickscans en leerlingdossiers onder Starten met DHH/Uitleg DHH.

De nieuwe versie van DHH is ontworpen om op verschillende schermformaten een zo optimaal mogelijke gebruikerservaring te bieden. Bij het werken op een tablet kunt u bij een geopend leerlingdossier klikken op de groene button 'Menu' linksboven onder de blauwe balk. Hier vindt u de verschillende onderdelen van het dossier en een overzicht van de modules van het DHH. Door te werken met een menu, dat u kunt wegglikken, wordt er meer ruimte gemaakt voor de weergave van de resultaten. Bij de Quickscan is ook een menubutton opgenomen, wanneer u hierop klikt komt u bij het Archief.

1.2 Programma openen

Om met het programma te werken volgt u de volgende stappen:

- Open uw browser of open een nieuwe pagina in uw browser.
- Navigeer naar de URL die speciaal voor uw school is aangemaakt. Deze heeft het volgende formaat: <https://<schoolnaam>.dhh-po.nl>
- U bent nu aangekomen bij het algemene inlogscherf van het pakket. Log in met de gegevens met uw e-mailadres en uw wachtwoord en klik vervolgens op inloggen (notabene: na de migratie logt u de eerste keer nog in met uw oude inloggegevens en vervolgens kunt u uw gegevens wijzigen).
- U bent ingelogd en u kunt het protocol gebruiken.

2. Opbouw DHH

Het Digitaal handelingsprotocol begaafdheid is een interactief instrument dat u ondersteunt bij de begeleiding van begaafde leerlingen. In dit webbased computerprogramma zijn de vier fasen van leerlingbegeleiding opgenomen in vier modules: signalering, diagnostiek, leerlingbegeleiding en evaluatie. Voorafgaand aan het doorlopen van deze modules kunt u een quickscan invullen voor de leerlingen van uw groep, waardoor u snel een overzicht krijgt voor welke leerlingen het zinvol is om ze in te voeren in het protocol.

2.1 Doelgroep

- **Intelligente leerlingen:** beschikken over de leereigenschappen kenmerkend voor kinderen met een intelligentie op begaafd niveau (IQ 115-130).
De persoonskenmerken van het kind zijn minder optimaal, waardoor er bij deze leerlingen problemen kunnen zijn in het functioneren. Bij deze leerlingen zijn naast aanpassingen in het leerstofaanbod pedagogische aandachtspunten in de begeleiding aan de orde.
- **Begaafde leerlingen:** beschikken over de leereigenschappen kenmerkend voor kinderen met een intelligentie op begaafd niveau (IQ 115-130).
Bij deze leerlingen zijn er geen specifieke problemen in het functioneren en zijn in principe alleen didactische aanpassingen noodzakelijk.
- **Hoogintelligente leerlingen:** beschikken over de leereigenschappen, die kenmerkend zijn voor kinderen met een intelligentie op hoogbegaafd niveau (IQ >130).
De persoonskenmerken van het kind zijn minder optimaal, waardoor er bij deze leerlingen problemen kunnen zijn in het functioneren. Bij deze leerlingen zijn naast aanpassingen in het leerstofaanbod pedagogische aandachtspunten in de begeleiding aan de orde.
- **Hoogbegaafde leerlingen:** beschikken over de leereigenschappen kenmerkend voor kinderen met een intelligentie op hoogbegaafd niveau (IQ >130).
Bij deze leerlingen zijn er geen specifieke problemen in het functioneren en zijn in principe alleen didactische aanpassingen noodzakelijk.

2.2 Onderdelen DHH

Quickscan

Via het invullen van de quickscan kunnen leerkrachten snel een overzicht krijgen voor welke leerlingen in hun groep het zinvol is om verder onderzoek te doen via het DHH. De leerkracht beantwoordt per leerling een aantal vragen en vervolgens verschijnt er een groepsoverzicht waarin wordt aangegeven voor welke leerlingen verder onderzoek (signalering of diagnostiek) wenselijk is. Voor het invullen van de vragen zijn geen gegevens van ouders of uitgebreide didactische gegevens noodzakelijk. Er wordt bij de quickscan geen leerlingdossier aangemaakt.

Module Signalering

Deze module is gericht op het signaleren van leerlingen die wellicht begaafd zouden kunnen zijn. In deze module wordt aan de hand van een signaleringslijst voor ouders en leerkracht en de didactische gegevens bepaald of het voor een specifieke leerling zinvol kan zijn om verder onderzoek te doen. De signalering wordt afgesloten met het onderdeel strategie bepalen. Volgens de principes van het handelingsgericht werken kan de intern begeleider hier bepalen welke vervolgstappen wenselijk zijn voor de leerling.

Module Diagnostiek

Deze module vertegenwoordigt de fase van diagnostiek. Aan de hand van de door u verzamelde diagnostische gegevens kunt u vaststellen of de leerling zeer waarschijnlijk tot de groep begaafde leerlingen behoort en of er aanpassingen in het leerstofaanbod en/of de begeleiding van de leerling wenselijk zijn. Op dit punt is een kanttekening op zijn plaats. Met het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* pretenderen wij geenszins een vervangend systeem voor het meten van intelligentie gevonden te hebben. De intelligentietest blijft daarvoor het aangewezen instrument. Het DHH richt zich op de praktijk van het onderwijs, waar het toch vooral draait om de vraag of er aanpassingen nodig zijn in het leerstofaanbod en of er aandachtspunten zijn voor de begeleiding van de leerling. In alle gevallen waarbij er op basis van door u verzamelde gegevens twijfel blijft bestaan over de capaciteiten van de leerling of de aard en oorsprong van de problematiek waarmee de leerling kampt, is extern psychodiagnostisch onderzoek de aangewezen weg. In een aantal gevallen zult u door het protocol ook nadrukkelijk op de noodzaak van verder onderzoek gewezen worden. Wanneer er al intelligentieonderzoek is gedaan bij de leerling, betekent dit dan ook dat de uitkomsten van dit onderzoek blijven gelden, ook wanneer het protocol zou aangeven dat de leerling niet tot de doelgroep van het DHH behoort. Bij het onderdeel Algemeen wordt ook gevraagd of er intelligentieonderzoek is gedaan bij de leerling en dit gegeven wordt meegenomen in de conclusie en richtlijnen.

U kunt ook kiezen voor specifiek diagnostisch onderzoek te doen. Dit is vooral bedoeld voor die leerlingen, waarbij al een duidelijk beeld is van de begaafdheid en waarbij er alleen vragen zijn over bepaalde aspecten van het functioneren. In dit geval kan de leerkracht één of meer clusters van de vragenlijst selecteren en vullen ouders en leerkracht alleen de vragen in die betrekking hebben op de geselecteerde clusters. Na afronding van de module Diagnostiek kan de intern begeleider een eindverslag schrijven waarin de bevindingen van het protocol worden samengevat en aangevuld met opvallende zaken, interpretaties en conclusies.

Module Leerlingbegeleiding

Deze module is gericht op het ondersteunen van de leerkracht bij het opzetten van een handelingsplan. In eerste instantie worden de gegevens die u in de module Diagnostiek hebt verzameld, getoetst aan een aantal criteria om te bepalen of het voor de betrokken leerling wellicht verstandig is om na te denken over een mogelijke vervroegde doorstroming. In tweede instantie gaat u (al dan niet met vervroegde doorstroming in uw achterhoofd) een handelingsplan opstellen. Daarvoor kunt u gebruik maken van de leertrajectkaart en de begeleidingstrajectkaart, die zijn opgenomen in het protocol. Op de leertrajectkaart kunt u alle maatregelen weergeven op didactisch gebied en op de begeleidingstrajectkaart geeft u weer welke aandachtspunten er zijn in het functioneren van de leerling. Bij de begeleidingstrajectkaart worden automatisch de belangrijkste zorgitems weergegeven die uit de diagnostiek naar voren zijn gekomen. Vervolgens kunt u per vakgebied voor uw eigen methode de richtlijnen compacting downloaden. De richtlijnen onderscheiden twee niveaus (voor begaafde en getalenteerde leerlingen en voor hoogbegaafde leerlingen) en zijn uitgewerkt op het niveau van een leerstofblok. Om zicht te krijgen op de mogelijkheden voor verrijkingsonderwijs is een groot aantal materiaalrecensies opgenomen. In de recensies krijgt u alle informatie die u nodig hebt om een goede keuze te maken uit de verschillende materiaalsuggesties. Een uitzondering hierop vormen enkele lessuggesties voor kleuters. Hoewel dit om een beperkt aantal suggesties gaat, geven deze u voldoende handvatten om zelf verrijkingslessen te maken bij materiaal dat u reeds in uw bezit hebt. Om de leerkracht te ondersteunen bij de begeleiding van begaafde leerlingen zijn in het protocol pedagogische handelingssuggesties opgenomen en begeleidingssuggesties voor de educatieve behoeften van de leerling. De pedagogische handelingssuggesties zijn geformuleerd aan de hand van veelgestelde vragen en aan de hand van de onderwerpen in de vragenlijst van de module diagnostiek. De begeleidingssuggesties naar aanleiding van de educatieve behoeften zijn gebaseerd op de eigenschappen, zoals deze naar voren komen uit de vragenlijst van de module Diagnostiek. Wanneer een kenmerk sterk aanwezig is bij de leerling wordt aangegeven hoe deze eigenschap kan

worden gebruikt als ondersteuning bij aspecten van het functioneren (kansondersteuning). Wanneer de eigenschap gekenmerkt wordt als zorgitem, dan wordt aangegeven hoe de leerkracht de leerling kan ondersteunen (zorgbehoefte).

Module 4 Evaluatie

Via de laatste module kunt u bekijken of de begeleiding van de leerling het gewenste effect heeft gehad en of de door u gestelde doelen behaald zijn. Daarbij wordt er onderscheid gemaakt in de evaluatie met ouders en de evaluatie met de leerling. In beide gevallen wordt tevens onderscheid gemaakt tussen evaluatie op korte en op lange termijn. Daarbij biedt het protocol de mogelijkheid om de resultaten van de begeleiding ook visueel in kaart te brengen.

Alle informatie die u nodig hebt om het protocol te gebruiken is direct opgenomen in het programma. Via de helpfunctie (roze vierkant rechts bovenaan in uw scherm) krijgt u informatie over de stappen die u moet zetten. Soms wordt er een link getoond waarbij u uitgebreide informatie kunt vinden over een bepaald onderdeel van het protocol. Wel raden wij u aan om voordat u met het programma aan de slag gaat, in elk geval deze handleiding een keer door te nemen.

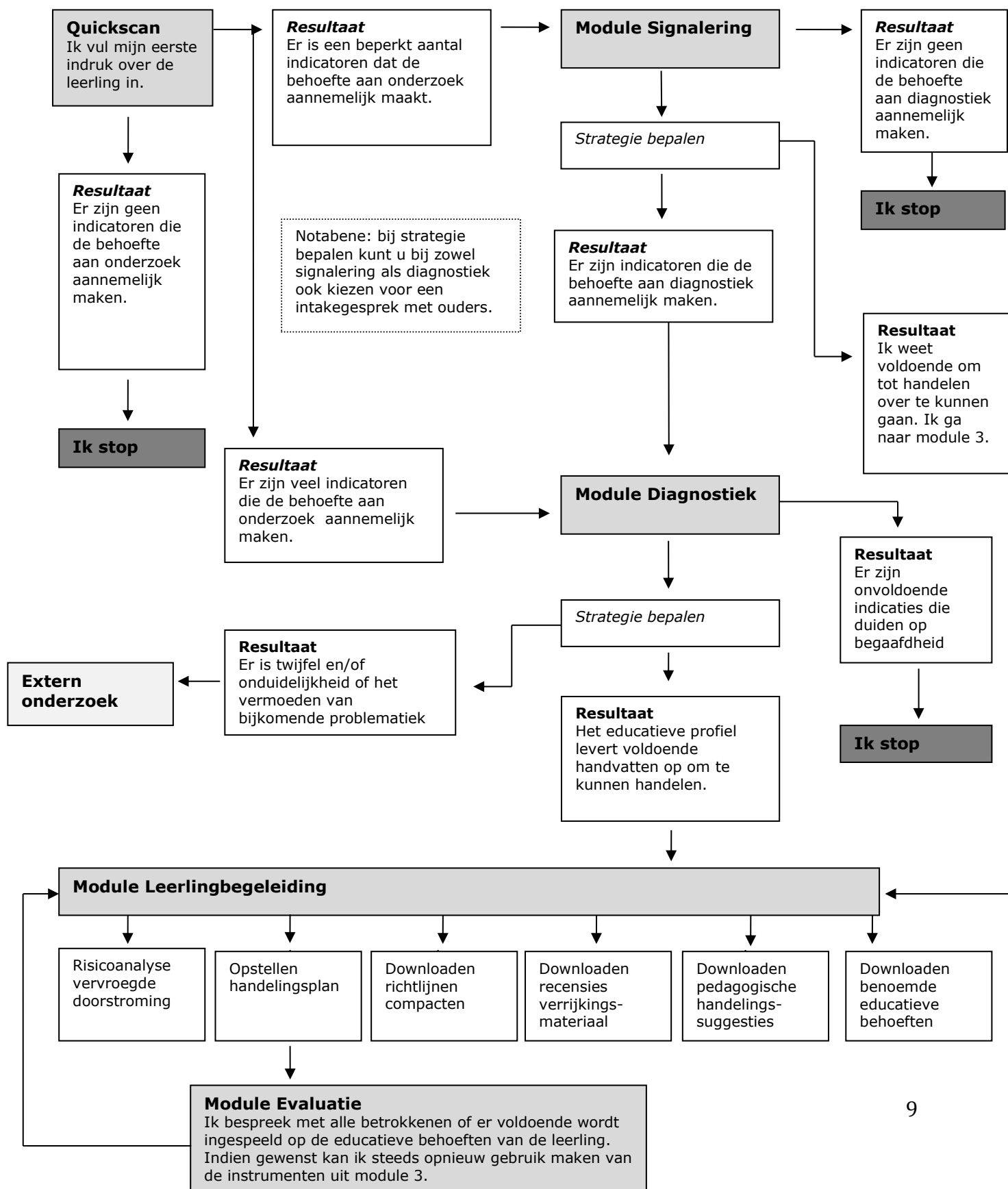
Het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* adviseert u over de mogelijkheden die er zijn voor de begeleiding van een leerling. De verantwoordelijkheid voor het al dan niet opvolgen van een advies blijft te allen tijde bij de gebruiker liggen. Er zijn namelijk altijd vormen van informatie denkbaar die van invloed kunnen zijn op een beslissing, maar die niet vervat kunnen worden in welke digitale procedure dan ook.

Als makers van het instrument zijn wij ons er terdege van bewust dat het handelen met kinderen altijd zeer zorgvuldig moet gebeuren en dat beslissingen nemen mensenwerk is. Ons doel met dit instrument was om een groot deel van onze eigen kennis te digitaliseren, om daarmee leerkrachten te kunnen ondersteunen bij de begeleiding van begaafde leerlingen.

Wij willen u er tot slot op wijzen dat het begeleiden van begaafde leerlingen een tijdsinvestering is, die zich op de lange termijn eigenlijk altijd terugbetaald. Hoe zorgvuldiger het traject van diagnostiek wordt uitgevoerd, des te eenvoudiger kan het zijn om een gericht en effectief handelingsplan voor de leerling op te stellen.

Het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* is een op zichzelf staand instrument, maar voor die gebruikers die graag meer achtergrondinformatie willen hebben over onze visie op begaafdheid en de begeleiding van begaafde leerlingen, verwijzen wij naar een eerdere publicatie *Passend onderwijs voor begaafde leerlingen* (Drent & van Gerven, 2012).

2.3 Stroomschema DHH

3. Wat is er veranderd tijdens de laatste upgrade (augustus 2016)

Tijdens de upgrade is de vormgeving van het DHH ingrijpend gewijzigd, maar ook de indeling en de verschillende functionaliteiten van het programma. Hierdoor is het protocol nog gebruiksvriendelijker geworden en kunt u bijna zonder verdere toelichting uw weg vinden binnen het protocol. Hieronder een overzicht van alle veranderingen:

Inloggen

- Inloggen op basis van e-mailadres en wachtwoord. Gebruiker kan zelf zijn inloggegevens aanpassen bij 'Profiel'.

Dashboard

- Dashboard toont overzicht van alle onderdelen van het DHH.
- Starten met het DHH: hier kunt u direct een quickscan of leerling toevoegen. IB'ers kunnen hier ook nog gebruikers toevoegen.
- Uitleg DHH: hier vindt u meer informatie over de verschillende menu-onderdelen.
- Overzicht van de laatst bewerkte leerlingdossiers en quickscans.
- Menubalk: navigatie via de menubalk bovenaan het scherm. IB'ers zien nog twee extra onderdelen ('Dossier Archief' en 'Gebruikersbeheer').

Meldingen

- Er verschijnen diverse meldingen om u te wijzen op bepaalde situaties of handelingen. U kunt de meldingen eventueel wegklikken via het kruisje in de rechter bovenhoek, zodat er meer ruimte komt op de pagina. De meldingen verschijnt gewoon weer, wanneer u opnieuw inlogt of een leerlingdossier opent.

Helpteksten

- De helpteksten kunt u nu bekijken door te klikken op het roze vakje 'Help', u vindt dit rechtsboven in uw scherm.

Quickscan

- IB'er heeft de mogelijkheid om via een Edex bestand leerlingen te importeren en zo heel gemakkelijk groepsoverzichten aan te maken voor de quickscan.
- IB'ers kunnen aan alle groepen leerlingen toevoegen.

Leerlingdossiers

- U hoeft leerlingdossiers niet meer af te sluiten. Nadat u klaar bent met het bekijken of bewerken van een dossier, kunt u een nieuw dossier openen door bij 'Leerlingdossiers' op een nieuw dossier te klikken.
- Er kunnen meerdere leerkrachten aan een leerling gekoppeld worden.
- Van alle leerlingen is in één overzicht te zien aan welke leerkracht hij/zij gekoppeld is en in welk leerjaar en/of groep de leerling zit.
- Filtermogelijkheid op leerkracht/leerjaar/groep
- In het overzicht wordt ook weergegeven welke module is afgerond. Als een module nog niet is afgerond wordt dit getoond via een zandloper, een module is pas afgerond na het invullen van de conclusie en het onderdeel strategie bepalen.

- Zodra er één of meerdere leerlingen geselecteerd worden verschijnen de keuzemogelijkheden: verwijderen, verplaatsen naar leerjaar, koppelen/ontkoppelen met leerkrachten, verplaatsen naar een groep of archiveren (alleen bij IB'er).
- Migreren van dossiers tussen scholen mogelijk (via tabblad Leerlingendossier en alleen zichtbaar bij IB'er).

Evaluatie

- U kunt verschillende versies aanmaken van het evaluatieformulier ouders (evaluatie op korte termijn ouders) en van het evaluatieformulier leerling (evaluatie op langere termijn leerling 1-2x per jaar). De verschillende versies worden gerangschikt op datum en u kunt de verschillende versies aanklikken, zodat u deze kunt bekijken en printen.

Bibliotheek

- Alle documenten uit de module leerlingbegeleiding zijn rechtstreeks toegankelijk, er hoeft geen leerlingdossier meer geopend te worden.
- Van alle vragenlijsten en formulieren is een lege versie opgenomen in de bibliotheek.
- U kunt de handleiding inzien en printen in de bibliotheek.

Profiel

- Personaliseren van rapportage
- Gebruiker kan zelf profielfoto uploaden en wachtwoord wijzigen.
- IB'er heeft nog bevoegdheid om schoollogo te uploaden en schoolkleuren in te stellen.
- Bij rapportage worden naam leerkracht en schoollogo vermeld.

Gebruikersbeheer (IB'er)

- IB'ers kunnen gebruikers aanmaken via gebruikersbeheer.
- Nieuwe gebruikers ontvangen automatisch e-mail met inloggegevens.
- Gebruikers moeten direct een nieuw wachtwoord aanmaken na inloggen met verstuurde gegevens.
- IB'ers kunnen Quickscangroepen en leerlingdossiers koppelen aan gebruikers.

Handelingsgericht werken

- Zowel na de signalering als de diagnostiek kunt u uw verdere strategie bepalen.
- U kunt bij strategie bepalen kiezen voor een intakegesprek met ouders.

Modulen

- Overzichtelijk stroomschema bij start signalering en diagnostiek
- Duidelijke volgorde van werken (van boven naar beneden)
- Modules Leerlingbegeleiding en Evaluatie zijn vrij toegankelijk.

Diagnostiek

- Er is bij de tabel huidige didactische gegevens een omreken tabel opgenomen om gemakkelijk de grens van I+-scores te kunnen berekenen.
- De tabel doortoetsen is nu helemaal interactief, de kans op foutief invullen is daarmee praktisch nihil. Afhankelijk van het moment van doortoetsen verschijnt het vakje dat als eerste moet worden ingevuld. De gebruiker kan ervoor kiezen toetsen over te slaan, maar wordt er dan wel op gewezen dat de voorgaande toetsen ook ingevuld moeten worden.
- Eindverslag kunt u grotendeels schrijven aan de hand van de tekstvakken Toelichting van de school, die bij ieder onderdeel van de rapportage zijn opgenomen. Voordeel is dat u de resultaten dan bij de hand hebt. Bij het eindverslag kunt u de tekst nog aanvullen of wijzigen.

Weergave resultaten

- Overzichtelijke tabellen (staafjes ouders/leerkracht aan elkaar).
- Scores leerkracht/ouder in overzichtelijk cirkeldiagram.
- Door klikken op staafjes worden vragen en scores zichtbaar
- Door te klikken op signaalkleuren worden deze zichtbaar in de tabel (worden niet weergegeven in print, waardoor deze beter leesbaar is).

Rapportage

- Fraaie vormgeving met voorblad waarop ook gegevens school worden vermeld.
- Verslagen zijn alleen nog te printen als pdf-bestand. Dit betekent dat u geen aanpassingen kunt maken in de rapportage.
- Er is bij ieder onderdeel een tekstvak opgenomen 'Toelichting van de school', waarin u eventuele opmerkingen kunt noteren.
- Deze opmerkingen worden automatisch getransporteerd naar het desbetreffende onderdeel in het eindverslag. U kunt op deze manier al het grootste deel van het eindverslag schrijven en u heeft dan de resultaten gelijk erbij op het scherm.
- Bij het printen kan de gebruiker zelf bepalen welke onderdelen geprint moeten worden, de versie die u gekozen heeft staat vermeld op het voorblad van de rapportage.

4. Werken met het DHH

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke gebruikers het protocol kent, wat hun mogelijkheden zijn en hoe u aan de gang kunt met de verschillende onderdelen van het DHH vanuit het dashboard. Ook wordt aangegeven hoe u de keuze voor de juiste module maakt.

4.1 Welke gebruikers worden onderscheiden?

U logt als gebruiker in op de website met uw eigen inloggegevens. Van de onderstaande inlogmogelijkheden is er in principe slechts één op u van toepassing.

- Intern begeleider
 - U kunt nieuwe gebruikers toevoegen, wijzigen en verwijderen via gebruikersbeheer;
 - U kunt gebruikers koppelen aan quickscans en dossiers;
 - U kunt quickscans toevoegen, wijzigen, archiveren en verwijderen;
 - U kunt leerlingdossiers toevoegen, wijzigen, archiveren en verwijderen;
 - U heeft inzage in alle quickscans en leerlingdossiers;
 - U kunt groepsoverzichten aanmaken voor de quickscan via een Edex-bestand;
- Leerkracht
 - U kunt een quickscan toevoegen en wijzigen voor leerlingen van uw groep;
 - U kunt nieuwe dossiers toevoegen en wijzigen voor leerlingen uit uw groep;
 - U kunt alle gegevens over de leerlingen van uw groep bekijken;
- Ouders
 - Ouders kunnen inloggen in het protocol;
 - Ouders hebben inzage in de gegevens van hun kind, zoals die zijn ingevuld op het tabblad 'gegevens leerling' van het leerlingdossier;
 - Ouders kunnen oudervragenlijsten invullen bij de modules signalering, diagnostiek en evaluatie;
 - Ouders hebben geen inzage in het verdere traject;
- Leerlingen
 - Leerlingen kunnen inloggen in het protocol;
 - Leerlingen kunnen vanaf groep 5 een vragenlijst invullen bij de module diagnostiek en de module evaluatie;
 - Leerlingen kunnen verder geen gegevens inzien en hebben geen inzage in het verdere traject.

4.2 Dashboard

Wanneer u inlogt in het protocol komt u terecht op het dashboard. Vanaf dit scherm zijn alle onderdelen van het protocol toegankelijk.

The screenshot shows the DHH-PQ dashboard. At the top is a navigation bar with links: Dashboard, Leerlingdossiers, Quickscan, Dossier archief, Bibliotheek, Gebruikersbeheer, Profiel, and Log uit. Below the navigation bar, there are two tabs: 'Starten met DHH' (active) and 'Uitleg DHH'. The main content area is divided into two columns. The left column contains a large text box with information about the DHH protocol, including its purpose, modules (Signalering, Diagnostiek, Leerlingenbegeleiding, Evaluatie), and a list of tasks for the IB'er. The right column contains two sections: 'Uw quickscans' and 'Uw leerlingdossiers'. The 'Uw quickscans' section shows three cards for different groups: 'Quickscan_Groep 1-2 Sylva', 'Quickscan_Groep 3 Annemarie', and 'Quickscan_Groep 5 Bas'. The 'Uw leerlingdossiers' section shows a search bar and four cards for individual students: 'Sasja Opdam', 'Karlijn Vos', 'Joeri Opdam', and 'Jan Jansen'.

U kunt op het dashboard de volgende onderdelen vinden:

Links op uw scherm vindt u:

- Starten met het DHH
 - Bevoegdheden gebruiker
 - Leerling toevoegen
 - Quickscan toevoegen

Gebruiker toevoegen (alleen IB'er)

- Uitleg DHH

Hier wordt uitleg gegeven over de volgende onderdelen:

 - Leerlingdossiers
 - Quickscan
 - Dossier Archief
 - Bibliotheek
 - Gebruikersbeheer (alleen IB'er)
 - Profiel

Rechts op uw scherm vindt u:

De meest recente door u bewerkte quickscans en leerlingdossiers (maximaal 8)

U kunt op de tegels klikken om de quickscans of dossiers te openen.

Bovenaan uw scherm vindt u een menubalk met de volgende onderdelen:

- Leerlingdossiers

Hier kunt u de volgende acties uitvoeren:

 - Leerlingdossiers toevoegen en bewerken;
 - Leerlingdossiers bekijken;
 - Leerlingdossiers verwijderen, verplaatsen, koppelen en archiveren (alleen IB'er);
 - Leerlingdossiers migreren naar een andere school (alleen IB'er);

- Quickscan
Hier kunt u de volgende acties uitvoeren:
 - Quickscans bekijken, toevoegen en bewerken;
 - Quickscans verwijderen en archiveren (alleen IB'er);
- Archief
 - Hier kunt u gearcheverde quickscans en leerlingdossiers opzoeken en terugplaatsen;
- Bibliotheek
Hier kunt u de volgende documenten vinden:
 - Compactingrichtlijnen
 - Suggesties voor verrijking
 - Pedagogische handelingssuggesties
 - Educatieve behoeften
 - Vragenlijsten en evaluatieformulieren
 - Handleiding DHH
- Profiel
 - Hier kan de leerkracht een foto toevoegen, zijn wachtwoord wijzigen en worden het aantal quickscans en leerlingdossiers getoond, dat aan de gebruiker gekoppeld is;
 - De IB'er kan ook nog een schoolprofiel aanmaken. Hier kan bijvoorbeeld het schoollogo worden ingevoegd en een kleur gekozen worden voor het voorblad van de rapportage;
- Gebruikersbeheer (alleen intern begeleider)
Hier kan de IB'er de volgende acties uitvoeren:
 - Gebruikers toevoegen, aanmaken of verwijderen;
 - Quickscans of leerlingdossiers koppelen aan gebruiker;

Meldingen

Bovenaan uw scherm vindt u meldingen die actief zijn, bijvoorbeeld aan het eind van het schooljaar dat de leerlingdossiers kunnen worden verplaatst naar de nieuwe groep en/of gekoppeld kunnen worden aan de nieuwe leerkrachten, de melding dat er nieuwe compacting richtlijnen zijn opgenomen of nieuws over het DHH.

4.3 Aanmaken leerlingdossier

Wanneer u een leerling wilt invoeren in het protocol maakt u een leerlingdossier aan.

U kunt dit op drie manieren doen.

- U maakt het dossier aan via de quickscan
- U kunt onder het onderdeel Starten met het DHH onderaan klikken op Leerling toevoegen
- U klikt bovenaan op het tabblad Leerlingdossiers

U komt vervolgens in een nieuw dossier en vult achtereenvolgens de volgende onderdelen in:

- Gegevens: Hier vult u de algemene gegevens in van de leerling, zoals persoonsgegevens, adresgegevens en de contactgegevens van de ouders.
- Algemeen: Hier worden een aantal vragen gesteld, die consequenties hebben voor het vervolgtraject binnen het protocol. In een aantal gevallen wordt u geadviseerd om de signalering over te slaan. In dat geval wordt de module signalering automatisch geblokkeerd en verschijnt er een groen vinkje achter de module signalering bij het moduleoverzicht. U kunt er ook zelf voor kiezen om de signalering over te slaan door op 'signalering overslaan' te klikken bij de module signalering.
- Vervolgens komt u, afhankelijk van uw keuzes, terecht bij de module Signalering, Diagnostiek of Leerlingbegeleiding.

4.4 Keuze voor de juiste module

Quickscan

U start met de quickscan wanneer u eerst een groepsoverzicht wilt, waarin wordt aangegeven voor welke leerlingen verder onderzoek binnen het protocol wenselijk is. U heeft hiervoor geen informatie nodig van ouders en ook zijn geen gedetailleerde didactische gegevens vereist. U dient zich wel te realiseren dat deze snelle methode wel minder betrouwbaar is als de meer uitgebreide module van signalering en diagnostiek. Afhankelijk van de uitkomst van de quickscan kunt u vervolgens een leerlingdossier aanmaken.

Module Signalering

Wanneer u geen quickscan invult, begint u in principe bij de module signalering, tenzij u door de door u ingevulde antwoorden bij het onderdeel Algemeen wordt geadviseerd de signalering over te slaan (in dit geval wordt de signalering automatisch geblokkeerd) of zelf besluit de signalering over te slaan. De signalering dient om vast te stellen of verder diagnostisch onderzoek binnen het protocol zinvol is. In deze fase wordt dus nog geen uitspraak gedaan of de leerling mogelijkserwijs begaafd is en krijgt u ook nog geen uitgebreide informatie over de didactische en pedagogische behoeften van de leerling. Wanneer er al een duidelijk vermoeden bestaat dat u te maken heeft met een begaafde leerling (wanneer er signalen zijn van meerdere bronnen die in de richting wijzen van begaafdheid) slaat u de module Signalering over.

Module Diagnostiek

U kunt na de quickscan of de signalering het advies krijgen om door te gaan naar de module Diagnostiek. U kunt ook rechtstreeks terechtkomen in de module Diagnostiek wanneer de signalering geblokkeerd wordt of wanneer u er zelf voor kiest om direct door te gaan naar de diagnostiek. U kunt in de module Diagnostiek kiezen tussen een volledig diagnostisch onderzoek of een specifiek diagnostisch onderzoek. U kiest voor specifiek diagnostisch onderzoek wanneer u geen twijfels heeft over de begaafdheid van de leerling en alleen vragen heeft over bepaalde aspecten van het functioneren van de leerling. Wanneer u een volledig beeld wilt hebben van alle aspecten van het functioneren van de leerling is het wenselijk om de module Diagnostiek geheel te doorlopen. Ook wanneer er gegevens van intelligentieonderzoek bekend zijn is het zinvol om de module Diagnostiek te doorlopen, u kunt hier richtlijnen krijgen over de didactische en pedagogische behoeften van de leerling, die nodig zijn voor het opstellen van een handelingsplan.

Module Leerlingbegeleiding

Normaal gesproken komt u na de module Diagnostiek terecht bij de module Leerlingbegeleiding. Het is ook mogelijk dat u na de signalering via het onderdeel strategie bepalen al direct doorgaat naar de module Leerlingbegeleiding. Wanneer u alleen informatie wilt over compacting richtlijnen, suggesties voor verrijking of suggesties voor de begeleiding van leerlingen kunt u deze ook rechtstreeks bekijken in de bibliotheek.

Module Evaluatie

Na de module Leerlingbegeleiding kunt u de effecten van uw begeleiding evalueren in deze module. Hier komt u dus alleen terecht, nadat u een handelingsplan heeft opgesteld voor de leerling.

5. Quickscan

De Quickscan is de voorloopmodule op het gebruik van het DHH. Deze module wordt daarom ook wel de 'nul module' genoemd. Het invullen van de Quickscan voor een leerling is altijd de taak van de groepsleerkracht. De IB'er heeft zicht op de groepsresultaten en beheert het archief.

Indien u onderzoek wilt gaan doen met het DHH naar een specifieke leerling, bijvoorbeeld omdat ouders of groepsleerkracht hebben aangegeven dat zij vermoeden dat de leerling begaafd is, dan begint u direct bij de module Signalering of Diagnostiek. Omdat de Quickscan een 'snel' instrument is, dat alleen kijkt of er kenmerken van begaafdheid aanwezig zijn bij de leerlingen in uw groep, maken we gebruik van één informatiebron: de groepsleerkracht. Triangulatie (het verzamelen van gegevens uit meerdere bronnen om de betrouwbaarheid van de resultaten te verhogen) vindt daarom in tegenstelling tot in de modules Signalering en Diagnostiek niet plaats.

Wij adviseren om de Quickscan op *maximaal* drie momenten in de schoolloopbaan van een leerling af te nemen:

- vanaf zes weken na instroom in groep 1 tot maximaal een half jaar na instroom;
- tweede helft groep 3 (na afname Cito-toetsen);
- tweede helft groep 5.

Uiteraard geldt dat u de Quickscan in groep 3 en groep 5 alleen inzet voor die leerlingen die nog niet eerder herkend zijn als begaafde leerling en waarvoor geen andere zorgaspecten al eerder herkend zijn (autisme, dyslexie, leerzwak enz.). In alle gevallen is het zo dat u het resultaat van de Quickscan naast u neer kunt leggen en zelfstandig een besluit kunt nemen. Dus als de scan aangeeft dat er onvoldoende aanwijzingen zijn dat onderzoek met het DHH gewenst is, kunt u langs de normale weg altijd en op elk gewenst moment een dossier voor de leerling aanmaken.

Deze module kent drie fase:

1. Het invullen van de quickscan
2. Het bekijken van het resultaat
3. Keuze vervoltraject.

U kunt van alle formulieren zowel een lege als een ingevulde versie afdrukken.

5.1 invullen quickscan

U gaat voor uw groep een groep aanmaken. U geeft de groep, ook voor de toekomst, een herkenbare naam: bijvoorbeeld groep 1/2015-2016. Vervolgens volgt u de instructie op het scherm om de quickscan per leerling in te voeren. U maakt op dit punt dus niet voor elke leerling apart een leerlingdossier aan! Mocht u in de toekomst leerlingen willen toevoegen of verwijderen aan een groep (verwijderen kan alleen een IB'er) dan kan dat eenvoudig. De Quickscan kan gebruikt worden om te bepalen of het wenselijk is voor een leerling om een traject in het DHH te gaan opstarten. De Quickscan vraagt u op vier aspecten aan te geven of u bepaalde gedragsaspecten bij de leerling herkent. Het invullen van de Quickscan neemt ongeveer vijf minuten per leerling in beslag. We adviseren u de vragen vanuit uw eerste ingeving te beantwoorden.

- *Kenmerken van de leerling*

Dit eerste aspect wordt u gevraagd of u kenmerken van begaafdheid bij de leerling herkent. Er worden vijf kenmerken genoemd. U kunt van meer dan een kenmerk aangeven dat u dit gedrag bij de leerling ziet. Indien u geen kenmerken herkent hoeft u niets in te vullen!

- *Didactische prestaties*

Hier vragen we u te benoemen of u een van de benoemde didactische prestatiesituaties bij de leerling herkent. U kunt kiezen uit drie omschrijvingen. U kunt slechts één aspect aanklikken. Indien u geen van de situaties herkent dan vult u niets in.

- *Didactische attitude*

Hier vult u in voor welk type taken de leerling een voorkeur heeft, u maakt uw keuze uit twee omschrijvingen, waarbij de voorkeur voor taken die om inzicht vragen vooral iets zegt over mogelijke begaafdheid. Als er geen voorkeur voor taken zichtbaar is, dan laat u de vraag open.

- *Pedagogische ontwikkeling*

Bij dit laatste aspect wordt u gevraagd of de genoemde pedagogische aspecten herkenbaar zijn bij de leerling. Er worden vijf kenmerken genoemd. U kunt van meer dan een kenmerk aangeven dat u dit gedrag bij de leerling ziet. Indien u geen kenmerken herkent hoeft u niets in te vullen!

Nota bene: Als geen van de kenmerken op een leerling van toepassing is, dan klikt u toch onderaan op de knop 'opslaan' om ervoor te zorgen dat de resultaten ook voor deze leerling zichtbaar worden in het groepsoverzicht. In dit geval krijgt u uiteraard het advies om geen dossier voor de leerling aan te maken.

5.2 Bekijken resultaten

De resultaten van de Quickscan zijn op drie manieren terug te vinden. In de eerste plaats kunt u van de resultaten over uw eigen groep een overzicht krijgen. Daarbij ziet u van elke leerling direct het advies voor het vervolgtraject. In de tweede plaats kunt u van alle groepen die u heeft ingevoerd (op schoolniveau) het resultaat zien, dit geldt alleen voor de intern begeleider. In de derde plaats kunt u eenmaal ingevulde scans opslaan in een archief zodat ze voor de toekomst worden bewaard, maar uit het overzicht van het huidige schooljaar zijn verwijderd.

Groepsniveau

U vindt het resultaat van de Quickscan terug in het groepsoverzicht. Achter de naam van elke leerling kunt u precies zien of de manier waarop u antwoord heeft gegeven een indicatie of contra-indicatie vormt voor een onderzoek naar een leerling met behulp van het DHH. Daarbij zijn er drie adviezen mogelijk:

1. Op het eerste gezicht lijkt er geen aanleiding te zijn voor verder onderzoek met het DHH.
2. Ga direct door naar de module 'Signalering'.
3. Ga direct door naar de module 'Diagnostiek'.

Schoolniveau

Het overzicht op schoolniveau is vooral interessant voor de intern begeleider of specialist begaafdheid in uw team. Deze kan met behulp van dit overzicht van elke groep waarvoor een Quickscan is afgenomen, direct zien wat de resultaten op niveau van die groep zijn. Zo kunt u precies zien voor hoeveel leerlingen er binnen uw school een advies is gegeven onderzoek te gaan doen met het DHH. U kunt daarbij ook precies zien met welke module geadviseerd is om te beginnen. Als u afspraken gemaakt heeft in uw team dat de scan afgenomen gaat worden, heeft u zo snel zicht op het totaalbeeld dat dit oplevert. Daardoor wordt het mogelijk een inschatting te maken van de tijdsinvestering en begeleiding die voor elke groep (op termijn) ingeruimd moet worden voor het begeleiden en/of coördineren van het onderzoek.

Gegevens uit het verleden afgenomen scans

Om te voorkomen dat u na verloop van enkele jaren een onoverzichtelijk hoeveelheid groepen heeft waarvoor een Quickscan is ingevuld, is een archieffunctie ontwikkeld. We raden u aan om aan het einde van een schooljaar van elke groep de resultaten te verplaatsen naar het archief en deze in het archief te behouden totdat de laatste leerling uit die groep de school heeft verlaten. Op deze manier kunt u in latere jaren, indien gewenst, nog eens nazien wat de resultaten van de scan van een bepaalde leerling waren.

Verantwoording van de adviezen

De Quickscan is ontwikkeld op verzoek van gebruikers. Zij wilden graag weten hoe zij op een snelle manier konden bepalen of er nu wel of geen onderzoek naar een leerling gedaan moest worden.

Voordeel van de Quickscan is dat de leerkracht naar alle leerlingen van zijn of haar groep kijkt volgens een vast format, waardoor er op een meer geformaliseerde manier een screening plaatsvindt.

Uit de verschillende leer- en persoonlijkheidseigenschappen van begaafde leerlingen hebben we vijf kenmerken geselecteerd die in vanuit theoretische opvattingen over begaafdheid als indicatie voor het leervermogen van de leerling worden benoemd. Daarbij heeft de didactische prestatie en de didactische attitude eveneens een signaalfunctie gekregen. Laatste factor is het pedagogisch functioneren. Uitgangspunt is dat disfunctioneren van de leerling 'ruis' kan veroorzaken bij de interpretatie van het leerlinggedrag in relatie tot vermeende begaafdheid. Nadat de lijst in het voorjaar 2010 was samengesteld is een grote groep leerkrachten benaderd met de vraag of zij voor hun hele klas de Quickscan wilde invullen. Het doel was dat wij op basis van de proefnorm die we uitgezet hadden konden beoordelen of deze norm redelijk was. Na een eerste meting (voorjaar 2010) is besloten de norm aan te scherpen tot de huidige norm. Een tweede meting maakte duidelijk dat deze norm ons doel representeerde (najaar 2010). De Quickscan beoogt bij consistent invullen in ongeveer 20% van alle leerlingen te komen tot een advies voor verder onderzoek met het DHH. Niet van al deze leerlingen zal na diagnostisch onderzoek gezegd kunnen worden dat het waarschijnlijk lijkt dat zij kunnen komen tot prestaties op begaafd niveau. Het DHH richt zich op een groep van ongeveer 10-15% leerlingen die over capaciteiten op begaafd niveau beschikt. Voor een aantal leerlingen zal dus in het vervolgtraject een conclusie komen dat de leerling naar waarschijnlijkheid niet tot de doelgroep van het protocol behoort.

Betrouwbaarheid van het advies

Het computerprogramma genereert een advies op basis van door u zelf ingevoerde gegevens. Indien informatie onvolledig of onjuist is, wordt daarmee de betrouwbaarheid van het advies negatief beïnvloed. Om de betrouwbaarheid van resultaten te vergroten is het goed om in het team op basisniveau te oefenen met het herkennen van signaalgedrag inzake begaafdheid. Bovendien is het wijsheid te zorgen dat basale theoretische kennis aanwezig is. Het lezen van de eerste twee hoofdstukken uit het boek *Passend onderwijs voor begaafde leerlingen* (Drent & van Gerven, 2012) is vanuit theoretisch perspectief in elk geval aan te raden.

5.3 Keuze vervolgtraject

In principe kunt u het advies opvolgend dat gegeven wordt in het groepsoverzicht. U kunt altijd beslissen om met een bepaalde leerling toch door te gaan in het DHH, ondanks een negatief advies. Indien verder onderzoek geadviseerd wordt, kunt u direct vanuit dit scherm een dossier voor de leerling gaan aanmaken. Indien er onvoldoende signalen zijn ingevoerd maar u wilt toch verder onderzoek doen, dan maakt u via de gebruikelijke weg een dossier aan (via Leerlingdossiers). Wij willen erop wijzen dat de Quickscan altijd een momentopname is en dat dit instrument alleen absoluut geen uitsluitsel kan geven over eventuele begaafdheid van de leerling. De gebruiker bepaalt daarbij steeds zelf welke 'waarde' hij aan een gegeven advies wil toekennen. Het is altijd mogelijk een gegeven advies naast u neer te leggen en op basis van uw eigen indruk een ander besluit te nemen dan wordt aangeraden. Tot slot willen we op dit punt aangeven dat twee verschillende personen een heel verschillend beeld kunnen hebben van een leerling. Indien dat het geval is, raden we u aan de leerling altijd het voordeel van de twijfel te geven.

6. Module Signalering

Het verzamelen van de gegevens in de fase van signalering is de taak van de groepsleerkracht.

Er kunnen verschillende redenen zijn om de module Signalering op te starten. Eén signaal van de volgende bronnen is al voldoende om de signalering op te starten:

- De ouders zien kenmerken van begaafdheid;
- De leerkracht ziet kenmerken van begaafdheid;
- De leerling presteert uitzonderlijk goed;
- De leerling laat een neerwaartse tendens zien in de ontwikkeling van de schoolprestaties over meerdere LVS/toetsmomenten, die opvallend te noemen is;
- De leerling geeft zelf signalen dat het leerstofaanbod te gemakkelijk is.

De module kent vier fasen:

- 1 Invullen gegevens
- 2 Bekijken en printen rapportage
- 3 Conclusie
- 4 Strategie bepalen

Nota bene: u kunt van alle formulieren zowel een lege als een ingevulde versie printen.

6.1 Invullen gegevens

In de module Signalering wordt u feitelijk gevraagd om gegevens te verzamelen over een leerling, zodat op basis daarvan bekeken kan worden of verder intern diagnostisch onderzoek naar een leerling raadzaam is. Dit doet u door gebruik te maken van de signaleringslijst, uw algemene indruk over de leerling in te vullen en bestaande didactische gegevens in te vullen. Tevens nodigt u de ouders uit om hun beeld van de leerling te beschrijven en de signaleringslijst in te vullen.

De signaleringslijst voor de leerkracht, de signaleringslijst voor de ouders en het overzicht bestaande didactische gegevens zijn in deze module de te verplicht in te vullen onderdelen.

Algemene indruk

In het tekstvak kun u in het kort aangeven welk beeld u heeft van de leerling en waarom u mogelijk denkt aan begaafdheid. Eventueel kunt u ook een toelichting geven op de antwoorden die u in de signaleringslijst heeft gegeven. Ouders vullen ook hun algemene indruk in.

Signaleringslijst ouders-leerkracht

De signaleringslijst bestaat uit 22 leer- en persoonlijkheidseigenschappen.

U kunt kiezen uit de antwoorden 'nooit', 'soms', 'geregeld', en 'bijna altijd'. NB: het programma is zo geprogrammeerd dat u op alle vragen een antwoord moet geven om de betrouwbaarheid van de richtlijnen voor interpretatie te vergroten. Pas als u alle antwoorden hebt ingevuld, ziet u bij het stappenoverzicht een vinkje achter de regel 'signaleringslijst leerkracht' verschijnen. Laat u vragen onbeantwoord, dan kunt u het programma weliswaar tussentijds onderbreken, maar dan kan de computer geen richtlijn voor interpretatie genereren. De door u gegeven antwoorden blijven echter bewaard. Openstaande vragen kunt u eenvoudig herkennen als u een volgende keer de signaleringslijst opent. Eventuele wijzigingen kunt u invoeren door op de daartoe bestemde knop te klikken.

Huidige didactische gegevens

U vult in principe de resultaten van de laatst afgenomen Cito-toetsen in. Voor richtlijnen voor het berekenen van grens van de I+ scores verwijzen we u naar de helpfunctie in het programma. Wanneer u voor een bepaald vakgebied geen Cito-toetsen afneemt, dan geeft u een beoordeling op grond van de prestaties in de klas en de methode gebonden toetsen. U kunt kiezen uit de kwalificaties IV/V (zeer zwak tot zwak); III (gemiddeld); II (bovengemiddeld); I (goed); I+ (zeer goed). Wanneer u DLE-toetsen afneemt, kunt u de scores omrekenen naar een CITO-normering met behulp van de omrekenstabellen in het DLE-boek. U maakt op dit punt van het traject dus gebruik van bestaande gegevens. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat u op dit punt van het traject reeds gaat doortoetsen.

NB. Net als bij de signaleringslijsten kunt u hier geen aspecten onbeantwoord laten. Als niet voor alle vakgebieden een kwalificatie is ingevuld, dan komt de computer niet tot een richtlijn voor de interpretatie van de signaleringsprocedure.

Voor leerlingen uit groep 1-2 maakt u gebruik van uw eigen leerlingvolgsysteem voor kleuters. Omdat de meeste systemen niet werken met Cito-scores is gekozen voor een waarderingsscore tussen 'zeer zwak' en 'zeer goed'

Bronnen

U kunt hier gegevens invoeren van overige bronnen zoals kinderdagverblijf, huisarts of intelligentieonderzoek.

6.2 Bekijken en printen rapportage

Wanneer alle verplichte gegevens zijn ingevuld, kunt u klikken op de roze balk met de tekst 'Printen en bekijken rapportage en invullen conclusie'. U kunt dan alle resultaten bekijken, afdrukken en eventueel opslaan als pdf.

Bekijken rapportage

U kunt alle onderdelen van de rapportage apart bekijken door eerst te kiezen welk onderdeel van de rapportage u wilt bekijken (tabbladen bovenaan) en vervolgens op de zwarte navigatiebalk te klikken op de verschillende onderdelen. De resultaten van de vragenlijsten en de resultaten van de didactische gegevens uit het leerlingvolgsysteem worden grafisch weergegeven. Doordat de resultaten van de vragenlijst van de ouders en die van de leerkracht in één grafiek zijn opgenomen, worden eventuele verschillen van inzicht met betrekking tot de leerling snel zichtbaar gemaakt.

Printen rapportage

Nadat u op de roze balk 'Printen en bekijken rapportage' hebt geklikt vindt u in de rechter bovenhoek een blauw printericoon. U klikt op dit icoon en krijgt dan een overzicht van de mogelijke printopties. U selecteert de door u gewenste printoptie en klikt vervolgens op de balk met de tekst 'download rapportage'. Afhankelijk van de browser die u gebruikt verschijnt vervolgens een pdf met de rapportage, die u kunt bekijken, opslaan als Pdf-bestand of kunt printen.

Wanneer u een verslag download, wordt dit afhankelijk van uw instellingen opgeslagen in de map 'Downloads' op uw computer.

6.3 Verantwoording en interpretatie van gegevens

U krijgt een richtlijn voor de interpretatie van de signaleringsprocedure. Deze richtlijn is gebaseerd op de signaleringslijst voor de ouders, op die voor de leerkracht en op de bestaande didactische gegevens uit het LVS (of bij groep 1-2 de gegevens over het ontwikkelingsniveau). U ziet tevens een advies naar aanleiding van de signaleringsprocedure.

De resultaten van de signaleringslijsten en de resultaten van de didactische gegevens uit het leerlingvolgsysteem worden grafisch weergegeven. Doordat de resultaten van de signaleringslijst van de ouders en die van de leerkracht in één grafiek zijn opgenomen, worden eventuele verschillen van inzicht met betrekking tot de leerling snel zichtbaar gemaakt. In de grafiek ziet u links de leereigenschappen en rechts de persoonlijkheidskenmerken. Dit onderscheid wordt gemaakt omdat de leereigenschappen in principe kenmerkend zijn voor begaafdheid. De persoonlijkheidskenmerken wisselen per kind, maar bepalen wel hoe de begaafdheid tot uiting komt in de praktijk. Beide onderdelen zijn dus van belang om een goed beeld van de begaafdheid te kunnen vormen. Onder de grafieken worden de richtlijnen voor de interpretatie van de signaleringsgegevens weergegeven. Deze richtlijnen zijn gebaseerd op drie informatiebronnen:

- De signaleringslijst die de leerkracht heeft ingevuld.
- De signaleringslijst die de ouders hebben ingevuld.
- De bestaande didactische gegevens uit het leerlingvolgsysteem.

Per bron wordt hierin weergegeven of er voldoende indicaties zijn gevonden om de veronderstelling dat de leerling wellicht op begaafd of hoogbegaafd niveau zou kunnen functioneren te ondersteunen. Verder treft u een advies aan wat uw vervolgstappen op basis van deze informatie zouden kunnen zijn. Bij dit advies is ervan uitgegaan dat uit tenminste twee bronnen een positieve indicatie moet blijken. Voorbeeld: stel dat uit de vragenlijst van de ouders van uw leerling een positieve indicatie volgt, dan moet om een advies voor intern onderzoek te krijgen of uit de vragenlijst van de leerkracht of uit de bestaande didactische gegevens ook nog een positieve indicatie naar voren komen. Er is één uitzondering: wanneer alleen de didactische gegevens hoog scoren wordt ook geadviseerd om door te gaan met de module Diagnostiek. In dat geval overstijgt het gewicht van de prestaties van de leerling het gewicht van de observaties van ouders en leerkracht. Voordat u definitief een besluit neemt of u het advies van het protocol wilt opvolgen, doet u er goed aan om de informatie die u hebt ingevuld bij de stappen 'Algemene informatie van de leerkracht' en 'Algemene informatie van de ouders' mee te wegen.

VOORBEELD

Uit de signaleringslijsten komt naar voren dat intern diagnostisch onderzoek naar de leerling niet noodzakelijk lijkt omdat er onvoldoende positieve indicaties gevonden zijn.

Uit de algemene informatie van de ouders en de leerkracht leidt u zelf af dat er wellicht sprake is van onderpresteren en dat dit de reden is waarom er onvoldoende positieve indicaties zijn. U kunt dan alsnog kiezen om wel een volledig intern diagnostisch onderzoek te gaan doen.

Verantwoording voor de richtlijnen voor interpretatie

De richtlijnen voor de interpretatie zijn gebaseerd op twee soorten ervaringen. In de eerste plaats hebben wij gekeken in welke gevallen wij in de afgelopen jaren zelf geadviseerd hebben aan scholen om intern diagnostisch onderzoek te doen naar een leerling. Daarbij hebben wij steeds bekeken of er uit de gesprekken met ouders en leerkrachten gegevens naar voren kwamen die een indicatie voor mogelijke begaafdheid zouden zijn. Deze indicaties hebben wij weergegeven in de *Kenmerkenlijst begaafdheid* zoals deze is opgenomen in het boek *Een doorgaande lijn voor hoogbegaafde leerlingen. Een praktische gids voor basisschoolbeleid* (Utrecht, Lemma, 2000, bijlage 5). Als grens voor 'voldoende indicaties' hebben wij bij deze lijst gehanteerd dat ongeveer 65% van de maximale score (14,5 punten) behaald moest worden. Deze lijst hebben we aangepast voor gebruik in het computerprogramma waarbij we de grens van 14,5 punten zijn blijven hanteren. Omdat er altijd situaties mogelijk zijn waarbij twijfel een rol speelt, bijvoorbeeld omdat scores net niet hoog genoeg zijn, wordt er bij die gevallen waarbij zowel de ouders als de leerkracht een score halen van minimaal 11 punten en maximaal 14 punten, een tweede telling uitgevoerd. Bij de tweede telling wordt gekeken in hoeverre tenminste de leereigenschappen van begaafde leerlingen vertegenwoordigd zijn. Scores zowel de ouders als de groepsleerkracht op deze eigenschappen tenminste 8 punten dan wordt vervolgens gekeken naar de bestaande didactische gegevens. Scoort een leerling daar tenminste 2,5 punten (en bij groep 1-2 ten minste 3,5 punten), dan wordt verder onderzoek geadviseerd omdat de leerling dan beschouwd wordt als een zogenoemd 'grensgeval'. Dit proces verloopt geheel automatisch, u hoeft hiervoor geen aparte handelingen te verrichten. Voor de didactische prestaties van een leerling hebben we in groep 1-2 een minimale score vastgesteld van 5 punten, daarbij krijgt een ontwikkelingsgebied dat als 'goed' wordt gescoord 0,5 punten en een ontwikkelingsgebied dat als 'zeer goed' wordt gescoord 1 punt. Daarbij geldt dat leerlingen met een score van minimaal 3,5 punten en maximaal 4,5 punten nu als 'grensgeval' aangemerkt worden. De onderdelen grove en fijne motoriek worden bij de scoring niet meegeteld. Bij groep 3-8 geldt voor de didactische prestaties een minimale score van 3,5 punten, daarbij krijgt een I-score 0,5 punten en een I⁺-score 1 punt. De aspecten schrijven, expressie en lichamelijke opvoeding tellen niet mee voor het bepalen van de uiteindelijke score. Scores van 2,5 en 3 punten worden gezien als scores in een grensgebied.

In de tweede plaats hebben we vanaf het schooljaar 2003-2004 veel medewerking van leerkrachten gehad die bereid waren voor leerlingen uit hun klas, van wie zijzelf of de ouders van de leerling dachten dat er sprake was van mogelijke begaafdheid, de signaleringsprocedure zoals deze nu in het protocol zijn opgenomen te doorlopen. Op basis van handmatige interpretatie zijn wij tot de conclusie gekomen dat het hanteren van de door ons gestelde grens een redelijke is. De leerkrachten beschikten allen over voorkennis omtrent het onderwerp begaafdheid en hebben de interpretatie onafhankelijk van ons verricht.

Omdat er echter altijd situaties zijn voor te stellen die afwijken van datgene wat ondervangen kan worden door enig computerprogramma, blijft de definitieve besluitvorming en verantwoordelijkheid bij de gebruiker van het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid*.

Betrouwbaarheid van het advies

Het computerprogramma genereert een advies op basis van de door u als gebruiker aangeleverde informatie. Indien de informatie onvolledig of onjuist is, wordt daarmee de betrouwbaarheid van het advies negatief beïnvloed.

6.3 Conclusie

Bij het onderdeel conclusie wordt gevraagd of u het eens bent met de richtlijn van het protocol. Zoals eerder aangegeven, begeleidt de module Signalering u bij de beslissing of het wenselijk is om verder intern diagnostisch onderzoek naar een leerling te doen. Bij een positief advies ten aanzien van het vervolgtraject, adviseren wij u dit advies op te volgen. U kunt wel altijd zelf besluiten dat u bij een negatief advies, toch verder wilt gaan in het protocol. Het programma geeft slechts een richtlijn en het is steeds aan u als gebruiker om te beoordelen of u zich kunt vinden in de gegenereerde richtlijn en het daaruit voortvloeiende advies. Bij uw besluit neemt u de volgende aspecten in uw afweging mee:

- Wat zijn de resultaten van de module signalering volgens de computer?
- Wordt dit beeld ondersteund door de algemene informatie van de ouders?
- Wordt dit beeld ondersteund door de algemene informatie van de leerkracht?
- Wordt dit beeld ondersteund door de gegevens uit overige bronnen?

Het is dus uw eigen verantwoordelijkheid of u als gebruiker al dan niet een advies op volgt. Indien de richtlijnen van het programma niet ondersteund worden door de algemene informatie van ouders en leerkracht en/of overige bronnen, is het in veel gevallen raadzaam om verder intern onderzoek te verrichten. In die gevallen waarbij u blijft twijfelen, is extern diagnostisch onderzoek raadzaam.

Nota bene: De stap Conclusie is een verplichte stap. Na het afronden van deze stap weet het programma dat de module is afgerond. Deze stap moet ook zijn afgerond voordat dossiers worden overgezet naar de volgende groep en/of leerkracht, anders kunnen er in sommige gevallen gegevens verdwijnen. Deze gegevens zijn overigens niet echt verdwenen, u kunt deze weer terug vinden wanneer u de leerling terug plaatst naar zijn oorspronkelijke groep

6.4 Strategie bepalen

In het kader van het handelingsgericht werken is het goed om na elke fase van onderzoek te bekijken of u al voldoende informatie heeft om uw hulpvraag te beantwoorden of dat een volgende fase van onderzoek wenselijk is.

Na de module Signalering heeft u bij het onderdeel Strategie bepalen de volgende opties:

Nee, ik heb nog onvoldoende duidelijkheid over de educatieve behoeften van de leerling, ik ga verder naar module Diagnostiek
Nee, ik wil eerst een gesprek met ouders en leerling en ik vul daarna het intakeformulier in om meer zicht te krijgen op de beginsituatie van de leerling
Ja, de educatieve behoeften van de leerling zijn duidelijk, ik ga verder naar de module Leerlingbegeleiding

Wanneer u kiest voor de optie intake (optie 2) wordt het intakeformulier geopend, dat bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Het eerste gesprek

- *Intake*
Hier beschrijft u de hulpvraag van leerkracht, ouders en leerling.
- *Kansen*
U geeft aan wat de beschermende factoren zijn volgens de leerkracht, ouders en leerling.
- *Oplossingen*
U geeft aan welke verklarende factoren er zijn volgens de leerkracht, ouders en leerling.
- *Voorgeschiedenis*
U beschrijft welke interventies er zijn gedaan op school en thuis.
- *Resultaten*
U geeft aan welke verwachtingen er zijn bij leerkracht, ouders en leerling.
- *Transactionele analyse*
U maakt een analyse van de gegevens van de leerkracht en de ouders.

Na de intake kunt u direct doorgaan naar de module Leerlingbegeleiding wanneer u voldoende informatie heeft over het functioneren van de leerling of besluiten tot extern onderzoek. In alle andere gevallen komt u terecht bij de module Diagnostiek.

Indien u meer informatie wilt hebben over de fase van diagnostiek, kunt u gebruik maken van les 2 uit het boek *Passend onderwijs voor begaafde leerlingen* (Drent & van Gerven, 2012).

7. Diagnostiek

In deze module kunt u meer duidelijkheid krijgen over de begaafdheid van de leerling en zijn specifieke leer- en begeleidingsbehoeften. Het verrichten van het intern diagnostisch onderzoek, is een taak die door de groepsleerkracht samen met de intern begeleider verricht kan worden.

De module Diagnostiek kent vier fasen:

- 1 Invullen gegevens
- 2 Bekijken en printen rapportage
- 3 Conclusie
- 4 Strategie bepalen

Nota bene: u kunt van alle formulieren zowel een lege als een ingevulde versie printen. De lege versie van de vragenlijsten kunt u ook printen via de Bibliotheek.

7.1 Invullen gegevens

U maakt eerst een keuze tussen de volgende mogelijkheden:

1. Volledig diagnostisch onderzoek
2. Specifiek diagnostisch onderzoek

7.1.1 Volledig diagnostisch onderzoek

Bij het volledig diagnostisch onderzoek wordt zowel gekeken naar de leer- en persoonskenmerken van begaafdheid, als naar de volgende aspecten van het functioneren van de leerling:

- Prestatiemotivatie
- Werk- en leerstrategieën
- Sociaal functioneren
- Zelfbeeld
- Perfectionisme
- Onderpresteren
- Faalangst

U krijgt meer duidelijkheid over deze aspecten van de leerling door het invullen van een observatielijst, ouders vullen deze observatielijst ook in. Verder vult u de huidige didactische gegevens in (wanneer u de module Signalering hebt doorlopen, worden deze gegevens automatisch overgenomen). Naast de huidige didactische gegevens gaat u doortoetsen met de toetsen van het leerlingvolgsysteem op ten minste drie vakgebieden (spelling, begrijpend lezen en rekenen). Voor leerlingen in groep 1-2 geldt een afwijkende instructie bij het doortoetsen, omdat toetsen zoals die in groep 3-8 gebruikt worden nog niet van toepassing zijn. Indien gewenst kunnen leerlingen vanaf groep 5 een leerlingvragenlijst invullen. Het invullen van deze lijst is echter niet vereist om tot een conclusie te komen. Voor leerlingen van groep 1 t/m. 4 kunt u een verslag invoeren van een gesprek met de leerling. Als u alle gegevens hebt verzameld, kunt u de resultaten direct online bekijken en eventueel afdrukken.

Op basis van deze resultaten volgt een oudergesprek waarin u uw bevindingen kunt toelichten en ouders hun informatie kunnen nuanceren of aanvullen. Eventuele verschillen in inzicht tussen ouders en school worden eveneens in dit gesprek aan de orde gesteld. Na afloop van het gesprek met ouders schrijft de intern begeleider het eindverslag waarin u een samenvatting geeft van de

gevonden resultaten aan de hand van het door de computer gegenereerde verslag en aanvullende informatie. In het eindverslag geeft de intern begeleider tevens haar eigen interpretatie van de gegevens weer en haar eindconclusie. Notabene: notities die u maakt in het vak Toelichting van de school worden automatisch overgenomen in het eindverslag.

Hieronder worden de onderdelen weergegeven zoals die onderdeel uitmaken van een volledig diagnostisch onderzoek.

Gegevens uit het LVS

Groep 1-2

Omdat bij kleuters slechts een beperkte voorspellende waarde ontleend kan worden aan de diagnose begaafdheid, hebben wij ervoor gekozen om bij kleuters te bepalen of er op het moment van diagnostiek sprake is van een brede ontwikkelingsvoorsprong (voor meer informatie zie les 2 en les 6 in het boek *Passend onderwijs voor begaafde leerlingen* (2012)). De mate van de voorsprong bij de kleuter alsmede de breedte waarin deze voorsprong waarneembaar is, geeft voldoende indicaties of u wellicht moet overgaan tot het doen van aanpassingen in het leerstofaanbod (of dat u zelfs in de toekomst over vervroegde doorstroming moet gaan nadenken). Om ervoor te zorgen dat niet alleen bekeken wordt of de leerling wellicht wat verder is op het gebied van voorbereidend rekenen en voorbereidend lezen, hebben wij gekozen om naar 17 aspecten van de ontwikkeling te kijken. Per ontwikkelingsgebied maakt u een inschatting van het niveau van de leerling ten opzichte van zijn leeftijdgenoten of (indien er reeds sprake is geweest van een vervroegde doorstroming) ten opzichte van zijn groepsgenoten. Er wordt een indeling in vijf niveaus gehanteerd. U kunt uw kwalificatie ontleen aan uw eigen leerlingvolgsysteem voor kleuters (zie ook module Signalering).

Groep 3-8

De computer neemt de door u ingevoerde gegevens in de tabel didactische gegevens uit de module Signalering automatisch over in deze tabel. Mocht u deze gegevens aanpassen, dan moet u zich realiseren dat wijzigingen op dit punt van invloed kunnen zijn op de conclusie zoals deze eerder in module Signalering is geformuleerd. Wanneer u de fase signalering heeft overgeslagen, moet u uiteraard de huidige didactische gegevens nog wel invullen. Indien u Cito-toetsen hanteert, kunt u de scores direct invullen. Voor richtlijnen voor het berekenen van grens van de I+ scores kunt u gebruik maken van de helpfunctie Berekenen I+ scores. Maakt u gebruik van DLE-toetsen, dan dient u de scores om te zetten naar Cito-scores. U kunt hiervoor het DLE-boek gebruiken. In het protocol wordt gebruik gemaakt van de Cito-scores I t/m. V. U kunt bij de tabel didactische gegevens zien hoe u de 'oude' Cito-scores kunt vertalen naar de nieuwe indeling. Voor die vakgebieden waarvoor u geen Cito-toetsen afneemt, geeft u een beoordeling naar aanleiding van de prestaties op de methode gebonden toetsen en uw indruk van de leerling.

U gaat hierbij uit van de volgende normering:

- IV/V zwak tot zeer zwak
- III gemiddeld
- II bovengemiddeld
- I goed
- I+ zeer goed

Hierbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat een beoordeling op deze manier minder betrouwbaar is, omdat deze niet gestoeld is op landelijk genormeerde toetsen.

Vragenlijst ouders-leerkracht

In het protocol zijn zowel voor de ouders als voor de leerkracht een aparte vragenlijst opgenomen. Deze vragenlijsten lijken inhoudelijk sterk op elkaar maar kunnen in nuance verschillen omdat de leerkrachtvragenlijst is afgestemd op de schoolomgeving en de oudervragenlijst op de thuisomgeving. De manier waarop vragenlijsten zijn opgezet verschilt echter niet van elkaar. Zowel de leerkracht als de ouders kunnen de vragenlijst online invullen (let op: ouders ontvangen per e-mail een link waarmee ze kunnen inloggen, zie verdere informatie op het scherm). In dat geval kan waar nodig is direct gebruik gemaakt worden van een toelichting op iedere vraag, zodat voor de betrokkenen duidelijk is hoe een vraag het beste geïnterpreteerd kan worden. De instructie voor het invullen op de vragenlijst vindt u op het scherm. Natuurlijk is het ook mogelijk de vragenlijsten blanco af te drukken zodat ouders en/of leerkracht de lijst op papier kunnen invullen. U moet dan daarna zelf de resultaten invoeren in het protocol.

Doortoetsen

Groep 1-2

Indien een leerling niet is doorgetoetst kan in feite niet bepaald worden of de leerling ook een voorsprong heeft op de andere leerlingen. Daarom vragen we u bij kleuters de toets en/of observatieresultaten in te vullen op de onderstaande ontwikkelingsgebieden:

- taal/denken
- wereldverkenning
- ordenen
- ruimtelijke oriëntatie
- tijdsoriëntatie
- taakgerichte vaardigheden

U kunt deze gegevens ontleen aan uw observatiesysteem voor kleuters of aan de toetsbatterij voor kleuters die u op school beschikbaar heeft of aan een combinatie van beiden. De instructie over het overnemen van deze gegevens in het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* vindt u op het scherm. De voorsprong van de leerling wordt in maanden weergegeven. Indien het aantal maanden voorsprong het niveau van eind groep 2 overstijgt, neemt u vervolgens de toetsen van groep 3 af. De resultaten van deze laatste toetsen zijn echter niet verplicht om een conclusie te genereren met het programma. Indien u besluit om de leerling niet of niet op alle gebieden door te toetsen, kan het computerprogramma weliswaar een conclusie genereren (dat gebeurt op bestaande didactische gegevens), maar heeft dit wel consequenties voor de betrouwbaarheid van de uitslagen. Voor het berekenen van de conclusies gaat het computerprogramma er in dat geval van uit, dat er geen voorsprong is waargenomen! Hoewel niet alle (potentieel) begaafde leerlingen een didactische voorsprong hebben, kan wel gesteld worden dat indien u wél een behoorlijke didactische voorsprong meet, de conclusie dat u zeer waarschijnlijk te maken hebt met een begaafde leerling positief beïnvloed wordt. Tevens is het vaststellen of de leerling al dan niet over een didactische voorsprong beschikt, van belang voor de aanpassingen die u in uw leerstofaanbod dient te maken en voor een beslissing aangaande vervroegde doorstroming.

Groep 3-8

Om te kunnen bepalen of de leerling een didactische voorsprong heeft en welke omvang de voorsprong bedraagt, gaat u doortoetsen op drie verplichte leerstofgebieden:

- begrijpend lezen
- spelling
- rekenen

Indien u besluit de leerling niet door te toetsen zal dit de conclusie van het protocol minder betrouwbaar maken. Bovendien hebt u de resultaten van het doortoetsen bij het schrijven van een handelingsplan nodig om het leerstofaanbod goed op de leerling te kunnen afstemmen. De instructies over de manier waarop u de resultaten in het protocol kunt overnemen en welke toetsen worden geadviseerd, vindt u op het scherm door met de cursor op het vraagteken te gaan staan. Het computerprogramma berekent aan de hand van uw informatie zelf wat de omvang van de voorsprong is. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in 'geen of nauwelijks voorsprong' (0-6 maanden) 'een beperkte voorsprong' (7-12 maanden) en 'een ruime voorsprong' (12 maanden of meer). Deze resultaten worden grafisch weergegeven.

Let op: Leerlingen die onderpresteren behalen veelal slechte scores op hun eigen leerstofkalenderniveau en gaan beter scoren naarmate het afgenomen niveau hoger wordt. Voor een leerling die volgens de observatielijst de kenmerken vertoont van een onderpresteerder, is doortoetsen bij een aanvankelijk lage score dus gewenst! In principe adviseren we altijd een toets vooruit te toetsen in de module Diagnostiek, ook al zijn de huidige resultaten niet op I-niveau.

Leerlingvragenlijst

Groep 1 t/m. 4:

Voor leerlingen in groep 1 t/m 4 is het mogelijk om een verslag van een gesprek met de leerling op te nemen (bij het onderdeel Bronnen), omdat voor deze leerlingen de leerlingvragenlijst (zie hieronder) nog niet geschikt is. U kunt eventueel wel de leerlingvragenlijst gebruiken bij het gesprek met de leerling. U neemt de gegevens die uit dit gesprek naar voren komen mee bij het schrijven van het eindverslag.

Vanaf groep 5

In het protocol is een leerlingvragenlijst opgenomen, die geschikt is voor leerlingen vanaf groep 5. Indien u een leerling onderzoekt, is het belangrijk dat u bij iedere leerling voor uzelf probeert vast te stellen of het zinvol is de leerling de vragenlijst af te nemen. De leerlingvragenlijst geeft inzicht in de manier waarop de leerling zichzelf in de schoolse situatie beleeft. De vragen worden in willekeurige volgorde gesteld, maar vervolgens door het computerprogramma in vier onderdelen geclusterd.

- prestatiemotivatie
- perfectionisme
- sociaal welbevinden
- werk- en leerstrategieën

Per cluster worden de resultaten grafisch weergegeven, er is dus geen tekstuele conclusie aan de afname van de vragenlijst verbonden. De uitkomsten van de leerlingvragenlijst zijn niet vergelijkbaar met de uitkomsten van de vragenlijst voor de ouders en de leerkracht en worden dan ook niet meegenomen bij de conclusies van het protocol. De uitkomsten geven echter wel handvatten voor een gesprek met de leerling en/of zijn ouders.

Bronnen

U kunt hier gegevens invoeren van overige bronnen zoals kinderdagverblijf, huisarts of intelligentieonderzoek.

7.1.2 Specifiek diagnostisch onderzoek

Wanneer u kiest voor specifiek diagnostisch onderzoek wordt ervan uitgegaan dat er al voldoende duidelijkheid is dat er sprake is van begaafdheid bij de leerling en vervalt dus het cluster leer- en persoonlijkheidseigenschappen. U kunt een keuze maken uit de volgende deelaspecten van het functioneren van de leerling.

- Prestatiemotivatie
- Werk- en leerstrategieën
- Sociaal functioneren
- Zelfbeeld
- Perfectionisme

Ouders en leerkracht vullen dan vervolgens alleen die vragen in van de observatielijst, die betrekking hebben op de uitgekozen clusters. U krijgt in dit geval geen conclusie over mogelijk onderpresteren of faalangst. Naast een gedeelte van de vragenlijsten is het doortoetsen een verplicht onderdeel en verder blijft de mogelijkheid aanwezig om gegevens van de leerling op te nemen. Notabene: u kunt bij de module Evaluatie alleen de gekozen clusters evalueren.

7.2 Bekijken en printen rapportage

Om de resultaten van de module Diagnostiek te bekijken, klikt u op de roze balk 'Bekijken en printen rapportage en invullen conclusie'. Pas wanneer u de verplichte gegevens hebt ingevuld, verschijnt deze roze balk.

De verplicht gegevens in de module Diagnostiek zijn:

- leerkrachtvragenlijst
- oudevragenlijst
- huidige didactische gegevens

Bekijken rapportage

U kunt alle onderdelen van de rapportage apart bekijken door eerst te kiezen welk onderdeel van de rapportage u wilt bekijken (tabbladen bovenaan) en vervolgens op de zwarte navigatiebalk te klikken op de verschillende onderdelen. Bij ieder onderdeel van de rapportage is een tekstvak opgenomen 'Toelichting van de school', hier kunt u bijzonderheden aangeven of interpretaties van de resultaten. De ingevoerde tekst wordt vervolgens automatisch getransporteerd naar het desbetreffende onderdeel van het eindverslag, waar u deze tekst nog kunt bewerken of aanvullen.

Printen rapportage

Nadat u op de roze balk 'Printen en bekijken rapportage' hebt geklikt vindt u in de rechterbovenhoek een blauw printericoon. U klikt op dit icoon en krijgt dan een overzicht van de mogelijke printopties. U selecteert de door u gewenste printoptie (zie Help voor inhoud verschillende printopties) en klikt vervolgens op de balk met de tekst 'download rapportage'. Afhankelijk van de browser die u gebruikt verschijnt vervolgens een PDF met de rapportage, die u kunt bekijken of printen. Wanneer u een verslag download, wordt dit afhankelijk van uw instellingen opgeslagen in de map 'Downloads' op uw computer.

7.3 Verantwoording en interpretatie gegevens

Zoals eerder aangegeven biedt de module Diagnostiek ondersteuning bij de beslissing of op basis van de observaties en de toetsgegevens het redelijk lijkt om te mogen veronderstellen dat de leerling komt tot prestaties op begaafd niveau. Verder geeft het protocol aan of er reden is om aan te nemen dat er aanpassingen in het leerstofaanbod noodzakelijk zijn en of de leerling aandachtspunten heeft in zijn of haar functioneren. Het programma geeft echter slechts een richtlijn en het is steeds aan u als gebruiker om te beoordelen of u zich kunt vinden in de gegenereerde richtlijn en het daaruit voortvloeiende advies.

Vragenlijst ouders en leerkracht

De resultaten van de vragenlijst worden weergegeven in acht clusters:

- 1 leer- en persoonlijkheidseigenschappen
- 2 werk- en leerstrategieën
- 3 prestatiemotivatie
- 4 sociaal functioneren
- 5 zelfbeeld
- 6 perfectionisme
- 7 onderpresteren
- 8 faalangst

Ieder cluster geeft u een indruk hoe de leerling volgens u en zijn ouders op dit moment functioneert. Voor het interpreteren van de grafieken (en de tekstuele richtlijn die daaronder steeds is weergegeven) is het belangrijk dat u kijkt naar scores die een uitschieter naar boven of juist naar beneden aangeven. Deze afwijkende scores geven veelal een helder inzicht wat voor dit cluster nu precies het probleem met een leerling is. Scores op afzonderlijke items binnen een cluster die aanleiding geven tot verontrusting worden zorgitems genoemd. Scores die aangeven dat een bepaald item juist heel sterk aanwezig is bij een leerling worden beschermende factoren genoemd. Per cluster vindt u bij de 'sterkte- zwakte analyse' een opsomming van de items die in deze categorieën vallen. Uitzondering daarop vormen de clusters faalangst en onderpresteren. Daarvoor worden geen zorgitems en beschermende items weergegeven.

In sommige gevallen kan de melding 'Het kan raadzaam zijn om extern psychodiagnostisch onderzoek te laten verrichten' verschijnen. Deze melding verschijnt wanneer er op drie of meer clusters (cluster 2-6) in de zorgzone wordt gescoord door zowel ouders als leerkracht. In dit geval is de kans groot dat de conclusie van het protocol over de begaafdheid van de leerling minder betrouwbaar zijn en daarom adviseren we extern onderzoek.

Verantwoording voor de richtlijnen voor interpretatie

De richtlijnen voor de interpretatie van de vragenlijsten zijn gebaseerd op verschillende soorten ervaringen. In het verleden hebben wij ons afgevraagd over welke aspecten van het leerlinggedrag wij informatie nodig hadden om tot een goed advies te komen met betrekking tot de begeleiding van een leerling. Die aspecten zijn de acht clusters waarin de vragen op de vragenlijsten zijn onderverdeeld. Vervolgens hebben wij per cluster bekeken welke vragen voor leerkrachten het meeste inzicht gaven in het leerlinggedrag. Deze vragen hebben betrekking op het functioneren en het welbevinden van de leerling en bieden allemaal aanknopingspunten voor verdere begeleiding. Daarbij hebben wij tevens bekeken voor welke aspecten de informatie-uitwisseling tussen leerkracht en ouders essentieel is om het aldus te verkrijgen beeld van de leerling zo breed

mogelijk te maken. Er is daarbij rekening gehouden met het feit dat sommige leerlingen thuis volkomen anders kunnen functioneren dan op school en dat juist dit verschil in functioneren verhelderend kan werken bij de vraag of men met het aanpassen van de begeleiding op de goede weg zit.

In het schooljaar 2003-2004 is een groot aantal leerkrachten bereid geweest om het werken met de module Diagnostiek uit te proberen. Daarbij is gekeken naar gebruiksvriendelijkheid, compleetheid, duidelijkheid en is vervolgens bekeken of de door ons gestelde normering redelijk verondersteld mag worden. In de periode 2004-2007 hebben wij feedback van gebruikers verzameld. Daarnaast is gekeken over welke handelingen binnen het protocol bij de helpdesk verhoudingsgewijs veel vragen kwamen. Op basis daarvan is een inventarisatie van verbeterpunten gemaakt.

Dit alles heeft geleid tot de samenstelling van de huidige vragenlijsten in de module Diagnostiek. Omdat er echter altijd situaties zijn voor te stellen die afwijken van datgene wat ondervangen kan worden door enig computerprogramma, blijft de definitieve besluitvorming en verantwoordelijkheid bij de gebruiker van het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid*.

Nota bene: de rapportage van de resultaten van uw diagnostisch onderzoek zoals deze worden gepresenteerd in het protocol kunt u beschouwen als een werkdocument of werkdocument. Het verdient geen aanbeveling om deze rapportage aan derden (bijvoorbeeld ouders) te geven.

De door het computerprogramma vermelde richtlijnen en adviezen zijn bedoeld als ondersteuning voor de gebruiker en niet als rapportage voor derden. Uw uiteindelijke bevindingen legt u vast in het eindverslag dat voor derden toegankelijk dient te zijn (ouders, collega's binnen de school, externe hulpverlening).

Leer- en persoonlijkheidseigenschappen

Om vast te stellen of er voldoende aanleiding is om aan te nemen dat een leerling naar waarschijnlijkheid (hoog)begaafd is, maakt het computerprogramma gebruik van vijf gegevens:

- Resultaten van intelligentieonderzoek (indien bekend).
- Het cluster leer- en persoonlijkheidseigenschappen uit de vragenlijst die de leerkracht heeft ingevuld.
- Het cluster leer- en persoonlijkheidseigenschappen uit de vragenlijst die de ouders hebben ingevuld.
- De huidige didactische gegevens uit het leerlingvolgsysteem.
- Omvang van de didactische voorsprong (indien bekend).

Bij de resultaten van het cluster Leer- en persoonlijkheidskenmerken wordt een uitspraak gedaan over de vraag in hoeverre de ouders en de leerkracht de leer- en persoonlijkheidseigenschappen (die in combinatie met elkaar kenmerkend zijn voor begaafde leerlingen) waarnemen bij de betrokken leerling. Er wordt daarbij naar 24 aspecten gekeken. De resultaten worden verwerkt in een grafische weergave. In de grafiek ziet u links de leereigenschappen en rechts de persoonlijkheidskenmerken. Dit onderscheid wordt gemaakt omdat de leereigenschappen in principe kenmerkend zijn voor begaafdheid. De persoonlijkheidskenmerken wisselen per kind, maar bepalen wel hoe de begaafdheid tot uiting komt in de praktijk. Beide onderdelen zijn dus van belang om een goed beeld van de begaafdheid te kunnen vormen. Onder de betreffende grafiek staan de scores van ouders en leerkracht vermeld. Vervolgens wordt een richtlijn voor interpretatie gegeven. Indien u op het tabblad 'Algemeen' heeft aangegeven dat van de leerling bekend is dat deze een intelligentiescore heeft van 130 of hoger, betekent dit dat bij de richtlijn voor

interpretatie Leer- en persoonlijkheidseigenschappen in alle gevallen vermeld zal worden dat u te maken heeft met een leerling die beschikt over een intelligentie op begaafd niveau. De resultaten van de observatielijsten zijn in dit geval te zien als een indicatie voor de mate waarin de bij de leerling veronderstelde eigenschappen uit de verf komen in de schoolse situatie.

De resultaten op de factor Leer- en persoonlijkheidseigenschappen worden weergegeven in een van de onderstaande vier niveaus.

- 1 Een score van minder dan 11,5 punten
Indien een score minder dan 11,5 punten is, wordt aangegeven dat er onvoldoende leer- en persoonlijkheidseigenschappen worden waargenomen.
- 2 Een score van minimaal 11,5 punten en maximaal 15,5 punten
Indien een score minimaal 11,5 punten en maximaal 15,5 punten is, wordt aangegeven dat er sprake is van een score in een grensgebied.
- 3 Een score van minimaal 16 punten en maximaal 18,5 punten
Indien een score minimaal 16 punten en maximaal 18,5 punten is, wordt aangegeven dat er voldoende leer- en persoonlijkheidseigenschappen worden waargenomen.
- 4 Een score van 19 punten en hoger
Indien een score 19 punten of hoger is, wordt aangegeven dat de leer- en persoonlijkheidseigenschappen in ruime mate worden waargenomen.

Nadat het computerprogramma de scores voor de vragenlijst geteld heeft en heeft vastgesteld of er sprake is van voldoende leer- en persoonlijkheidseigenschappen, wordt bekeken in hoeverre de scores passen bij de leerresultaten van de leerling (didactische gegevens uit het leerlingvolgsysteem). Daarbij worden tevens de resultaten van het doortoetsen in ogenschouw genomen. Het verschil in score tussen het bovengenoemde niveau drie en vier is in combinatie met gegevens uit het leerlingvolgsysteem en een eventuele didactische voorsprong richtinggevend voor de leerlijn waarin straks met een leerling gewerkt kan worden. In principe is het zo dat leerlingen die een score op niveau drie behalen, ingedeeld zullen worden bij de eerste leerlijn, tenzij hun didactische prestaties zo hoog zijn dat indeling in een tweede leerlijn verantwoord lijkt. Op het werken met leerlijnen en de indeling in twee niveaus komen wij in de handleiding voor de module Leerlingbegeleiding verder terug. Om voor leerstofaanpassingen in aanmerking te komen, moet op tenminste twee van de drie informatiebronnen een score behaald worden die boven de norm ligt, óf zijn vastgesteld dat de leerling beschikt over een intelligentie op begaafd niveau.

Indien zowel voor de score van de ouders als voor de score van de leerkracht geldt dat deze hoger is dan 16 punten, maar de resultaten binnen het leerlingvolgsysteem geen bijzonder goede prestaties weerspiegelen, kan het wenselijk zijn extern psychodiagnostisch onderzoek naar de leerling te laten verrichten om het werkelijke niveau van intelligentie vast te stellen.

Nota bene: Er is één situatie waarbij bovenstaande regels niet gehanteerd worden. In die gevallen waarbij noch de ouders, noch de leerkracht voldoende leer- en persoonlijkheidseigenschappen waarnemen bij een leerling, er geen intelligentiescore bekend is, maar het leerlingvolgsysteem uitzonderlijke prestaties weergeeft en er sprake is van een didactische voorsprong. In dit geval krijgt u het advies de leerling het voordeel van de twijfel te geven en aanpassingen in het leerstofaanbod te gaan verzorgen. U deelt de leerling in dit geval in bij de eerste leerlijn.

Prestatiemotivatie

Om te bekijken in hoeverre een leerling over voldoende motivatie beschikt om prestaties te leveren die passend zijn bij zijn veronderstelde capaciteiten, zijn er 12 uitspraken geformuleerd die inzicht

geven in de prestatie-motivatie van de leerling voor het verrichten van veelvoorkomende schoolse taken en activiteiten. Per uitspraak kan een leerling maximaal 1 punt scoren. Indien de leerling minder dan 9 punten scoort (wenselijkheids-grens) kan er aanleiding zijn om bij de begeleiding van de leerling aandacht te besteden aan de prestatie-motivatie. Indien de staafjes van de grafiek zich overwegend in het rode gebied aftekenen, is er op dit terrein reden tot zorg (6 punten of minder, zorggrens), in dit geval is het in ieder geval wenselijk om aandacht te besteden aan dit cluster.

Werk- en leerstrategieën

Een van de meest voorkomende aspecten bij de begeleiding van begaafde leerlingen is dat deze leerlingen in de loop der tijd onvoldoende werk- en leerstrategieën hebben ontwikkeld en daardoor problemen hebben met het verrichten van hun taken op school. Om inzicht te krijgen of de leerling over de goede strategieën beschikt, zijn 12 uitspraken geformuleerd. Deze uitspraken hebben betrekking op vier verschillende aspecten die te onderscheiden zijn bij werk- en leerstrategieën:

- opnemen van instructie
- planmatig handelen
- werkuitvoering
- werkevaluatie

Per uitspraak kan er maximaal 1 punt gescoord worden. Indien de leerling minder dan 9 punten scoort (wenselijkheids-grens) kan er aanleiding zijn om bij de begeleiding van de leerling aandacht te besteden aan de ontwikkeling van werk- en strategieën. Indien de staafjes van de grafiek zich overwegend in het rode gebied aftekenen, is er op dit terrein reden tot zorg (6 punten of minder, zorggrens), in dit geval is het in ieder geval wenselijk om aandacht te besteden aan dit cluster.

Sociaal functioneren

Eén van de meest voorkomende uitspraken van leerkrachten is dat de begaafde leerling met wie zij te maken hebben zich sociaal minder voorspoedig ontwikkelt dan de andere leerlingen. In de praktijk blijkt dit in veel gevallen echter mee te vallen. Om de leerkracht inzicht te geven in het functioneren van de leerling op dit moment, zijn er 18 uitspraken in de vragenlijst opgenomen die hierop betrekking hebben. Let wel, deze vragen geven geen inzicht in een eventuele achterstand of voorsprong in de sociale ontwikkeling! De vragen maken alleen duidelijk in hoeverre de leerling op het moment van observatie aansluiting kan vinden bij de leerlingen uit zijn groep.

Per uitspraak kan een leerling maximaal 1 punt scoren. Indien de leerling minder dan 13,5 punten scoort (wenselijkheids-grens) kan er aanleiding zijn om bij de begeleiding van de leerling aandacht te besteden aan de sociale ontwikkeling van de leerling. Indien de grafiekstaafjes zich overwegend in het rode gebied aftekenen, is er op dit terrein reden tot zorg (9 punten of minder, zorggrens), in dit geval is het in ieder geval wenselijk om aandacht te besteden aan dit cluster.

Op dit punt willen wij nogmaals benadrukken dat een score beneden de wenselijkheids-grens geenszins impliceert dat de leerling dus een verstoorde sociale ontwikkeling doorloopt, maar dat de observaties alleen iets zeggen over het functioneren van de leerling in zijn huidige situatie!

Zelfbeeld

Bij begaafde leerlingen bestaat er een zeker risico dat zij een minder gunstig zelfbeeld ontwikkelen. In veel gevallen leidt dat bij de leerling tot gevoelens van onzekerheid waardoor zijn functioneren op school minder gunstig beïnvloed wordt. In de vragenlijst zijn 12 uitspraken opgenomen die een beeld geven van de manier waarop ouders en leerkracht het zelfbeeld van de leerling ervaren.

Per uitspraak kan een leerling maximaal 1 punt scoren. Indien de leerling minder dan 9 punten scoort (wenselijkheids-grens) kan er aanleiding zijn om bij de begeleiding van de leerling aandacht

te besteden aan het zelfbeeld van de leerling. Indien de staafjes van de grafiek zich overwegend in het rode gebied aftekenen, is er op dit terrein reden tot zorg (6 punten of minder, zorggrens), in dit geval is het in ieder geval wenselijk om aandacht te besteden aan dit cluster.

Perfectionisme

Een extreme mate van perfectionisme kan belemmerend werken om tot goede prestaties te komen en kan eveneens het werktempo van de leerling negatief beïnvloeden. Om zicht te krijgen op de vraag in hoeverre de leerling belemmerd wordt in zijn functioneren door een extreme mate van perfectionisme zijn 12 uitspraken opgenomen waarmee men zich hierover een beeld kan vormen. Per uitspraak kan een leerling maximaal 1 punt scoren. Indien de leerling meer dan 6 punten scoort (wenselijkheidsgrens) kan er aanleiding zijn om bij de begeleiding van de leerling aandacht te besteden aan dit cluster. Indien de staafjes in de grafiek zich overwegend in het rode gebied aftekenen, is er op dit terrein reden tot zorg (meer dan 9 punten, zorggrens), in dit geval is het in ieder geval wenselijk om aandacht te besteden aan dit cluster.

Faalangst

Om vast te stellen of u te maken zou kunnen hebben met een leerling die gehinderd wordt door faalangst, is gekeken naar een specifieke selectie van vragen uit de clusters prestatiemotivatie, werk- en leerstrategieën, zelfbeeld en perfectionisme (totaal 20 vragen). Voor dit combinatiecluster is geen grafiek beschikbaar. Van deze vragen is bekeken welke scores in combinatie met elkaar het meest voorkomen bij kinderen die faalangstig zijn.

Daarbij worden in het verslag per cluster deelscores weergegeven. De leerling kan in een van de drie mogelijke groepen vallen:

- Het is zeer waarschijnlijk dat er sprake is van faalangst.
 - In dit geval bevindt de score van de leerkracht op de geselecteerde vragen uit het cluster perfectionisme zich in het interval 3,5-6 punten (probleemniveau). Score van de ouders op dit cluster is in elk geval ten minste 1,5-3 punten (risiconiveau).
 - Score op de vragen uit het cluster zelfbeeld bij zowel ouders als leerkracht bevindt zich ten minste op risiconiveau (0-3 punten).
- Het zou mogelijk kunnen zijn dat er sprake is van faalangst.
 - In dit geval bevindt de score van de ouders op de geselecteerde vragen uit het cluster perfectionisme zich in het interval 3,5-6 punten (probleemniveau). Score van de leerkracht op dit cluster is in elk geval ten minste 1,5-3 punten (risiconiveau).
 - Score op de vragen uit het cluster zelfbeeld bij zowel ouders als leerkracht bevindt zich ten minste op risiconiveau (0-3 punten).
- Er zijn onvoldoende indicaties voor faalangst gevonden.
 - Alle resultaten die niet onder bovenstaande omschrijving vallen.

De resultaten op de vragen uit het cluster werk- en leerstrategieën geven een indicatie in hoeverre het waarschijnlijk is dat het ontbreken van passende werk- en leerstrategieën mede de oorzaak van faalangst kunnen zijn.

In die gevallen waarbij er volgens het computerprogramma te weinig indicaties voor faalangst zijn, kan het natuurlijk altijd zo zijn dat u over informatie beschikt die niet binnen het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* digitaal verwerkt kan worden en op grond waarvan u meent dat de leerling wel faalangstig is. In dat geval prevaleert natuurlijk uw eigen zienswijze. In deze gevallen kan psychodiagnostisch onderzoek naar de leerling wenselijk zijn.

Onderpresteren

Om vast te stellen of u te maken heeft met een onderpresterende leerling is gekeken naar de volgende aspecten:

- intelligentiegegevens en uitslag bij het cluster Leer- en persoonlijkheidseigenschappen;
- bestaande gegevens uit het leerlingvolgsysteem;
- resultaten van het doortoetsen;
- resultaten bij het cluster Prestatiemotivatie;
- resultaten bij het cluster Werk- en leerstrategieën.

Daardoor kan een leerling in drie mogelijke groepen vallen:

- Het is zeer waarschijnlijk dat er sprake is van onderpresteren;
 - Leerling beschikt over een intelligentie >130.
Resultaten uit leerlingvolgsysteem <3 punten.
Score op cluster Prestatiemotivatie is tenminste een risicoscore.
 - Leerling beschikt over een intelligentie < 130.
Ouders en leerkracht scoren bij Leer- en persoonlijkheidseigenschappen tenminste in het grensgebied. Resultaten uit leerlingvolgsysteem tenminste 2,5 punten.
Er is sprake van een didactische voorsprong.
Score op cluster Prestatiemotivatie is tenminste een risicoscore.
 - Alle gevallen waarbij er sprake is van een ruime didactische voorsprong maar de resultaten op bestaande gegevens tegenvallen in relatie tot verwachtingen.
- Het zou mogelijk kunnen zijn dat er sprake is van onderpresteren;
 - Leerling beschikt over een intelligentie >130.
Resultaten uit leerlingvolgsysteem >3 punten.
Score op cluster Prestatiemotivatie is tenminste een risicoscore.
Er is geen sprake van een didactische voorsprong.
 - Leerling beschikt over een intelligentie < 130.
Ouders en leerkracht scoren bij Leer- en persoonlijkheidseigenschappen tenminste in het grensgebied. Resultaten uit leerlingvolgsysteem ten minste 2,5 punten.
Score op cluster Prestatiemotivatie is ten minste een zorgscore.
 - Alle gevallen waarbij er sprake is van een ruime didactische voorsprong, maar de resultaten op bestaande gegevens tegenvallen in relatie tot verwachtingen.
- Er zijn onvoldoende indicaties voor onderpresteren gevonden.
 - Alle leerlingen die niet in een van de bovenstaande groepen vallen.

Nota bene: bovenstaande omschrijving van de criteria binnen de categorieën is slechts een globale indicatie hoe de berekeningen tot stand komen.

Voor dit combinatiecluster is geen grafiek beschikbaar. In die gevallen waarbij er volgens het computerprogramma te weinig indicaties voor onderpresteren zijn, kan het natuurlijk altijd zo zijn dat u over informatie beschikt die niet binnen het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* digitaal verwerkt kan worden en op grond waarvan u meent dat de leerling wel onderpresteert. In dat geval prevaleert natuurlijk uw eigen zienswijze. In deze gevallen kan psychodiagnostisch onderzoek naar de leerling wenselijk zijn.

Een combinatie van factoren

Hoewel in veel gevallen blijkt dat binnen de school voldoende begeleidingsmogelijkheden zijn voor leerlingen waarbij enige zorg op zijn plaats is, zijn er ook situaties denkbaar waarbij meer ondersteuning wenselijk is. In die gevallen is er veelal sprake van een gecombineerde problematiek of heeft een minder gunstige onderwijs- en/of opvoedingssituatie de problemen van de leerling versterkt. Het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* voorziet niet in adviezen voor de begeleiding van deze leerlingen.

In die gevallen waarbij op tenminste drie van de clusters van de vragenlijst een score is berekend die uitkomt op minder dan 50% van het maximaal te behalen punten per cluster, is het raadzaam om psychodiagnostisch onderzoek te laten verrichten naar de leerling en/of externe begeleiding van de leerling en zijn groepsleerkracht te laten verzorgen. Wanneer dit het geval is geeft het programma de waarschuwing af dat extern onderzoek wenselijk is.

Didactische gegevens

Bij het afwegen van de resultaten van de didactische gegevens wordt er onderscheid gemaakt tussen bestaande gegevens en de resultaten van het doortoetsen.

- *Groep 1-2: bestaande didactische gegevens*

Voor de leerlingen uit groep 1-2 is het belangrijk dat de ontwikkelingsvoorsprong zich op een zo breed mogelijk terrein manifesteert om aanpassingen in de begeleiding, zoals bijvoorbeeld vervroegde doorstroming, te kunnen verantwoorden. Van u als gebruiker wordt verwacht dat u uit uw eigen leerlingvolgsysteem op 17 gebieden afleidt hoe de leerling functioneert. De score 'zeer goed' krijgt hierbij 1 punt, de score 'goed' krijgt hierbij 0,5 punt. De scores voldoende, zwak en zeer zwak krijgen elk 0 punten waarbij de score voldoende als leeftijdsadequaat gezien moet worden. Pas bij een totaalscore van 9 punten of hoger, geeft het computerprogramma aan dat er zeer waarschijnlijk sprake is van een brede ontwikkelingsvoorsprong. Een score tussen 6-9 punten valt binnen het grensgebied. Hoewel wij wel vragen naar de ontwikkeling van zowel de grove als de fijne motoriek worden deze bij de beoordeling verder niet meegewogen. Deze keuze baseren wij op onze visie dat de motorische ontwikkeling van de leerling geen belemmerende factor mag zijn bij het maken van aanpassingen in het leerstofaanbod.

- *Groep 1-2: resultaten van het doortoetsen*

Of u al dan niet een richtlijn krijgt waarin staat vermeld dat er op alle zes de kernontwikkelingsgebieden van kleuters sprake is van een voorsprong hangt af van de laagste score die u hebt ingevuld. Als u voor vijf gebieden invult dat de leerling een voorsprong heeft van 12 maanden of meer en voor één gebied invult dat de voorsprong zich binnen het interval 0-6 maanden bevindt, dan vermeldt het programma de conclusie dat er geen sprake is van een voorsprong op alle zes de gebieden. In de grafiek kunt u echter wel precies zien hoe groot de omvang van de voorsprong per vakgebied bedraagt. Een voorsprong tussen 0-6 maanden kan binnen de kleutergroepen nog tot de normale ontwikkelingsverschillen gerekend worden. Indien u bij een leerling op de zes kernontwikkelingsgebieden een voorsprong van 7-12 maanden vindt, terwijl de leerling geen leerstof van een hoger niveau heeft aangeboden gekregen, kan dit een indicatie voor mogelijke begaafdheid zijn. In ieder geval zijn leerstofaanpassingen dan op zijn plaats. Indien de resultaten van het doortoetsen zich op al deze ontwikkelingsgebieden in het gebied van 12 maanden of meer bevinden, valt vervroegde doorstroming te overwegen.

- *Groep 3-8: bestaande didactische gegevens*

Voor de leerlingen uit de groepen 3 t/m 5 wordt op vijf leerstofgebieden bekeken hoe de leerling functioneert. Per leerstofgebied kan maximaal 1 punt behaald worden waarbij een I-score in het Cito-systeem 0,5 punt oplevert en een I⁺-score 1 punt oplevert. Om tot de groep begaafde leerlingen te behoren, mag van een leerling verwacht worden dat hij tenminste 3,5 punten

behaalt. Behaalt een leerling 3,5 of meer punten, dan worden daar consequenties voor de aanpassingen in het leerstofaanbod aan verbonden (zie verder de handleiding bij de module Leerlingbegeleiding). Bij leerlingen die een score halen van 2,5 of 3 punten wordt aangegeven dat de score zich in een grensgebied bevindt.

- *Groep 3-8: resultaten van het doortoetsen*

Of u al dan niet een richtlijn krijgt waarin staat vermeld dat er op de drie belangrijkste vakgebieden sprake is van een voorsprong hangt af van de laagste score die u hebt ingevuld. Als u voor twee gebieden invult dat de leerling een voorsprong heeft van 12 maanden of meer en voor één gebied invult dat de voorsprong zich binnen het interval 0-6 maanden bevindt, dan vermeldt het programma de conclusie dat er geen sprake is van een voorsprong op alle drie de gebieden. In de grafiek kunt u echter wel precies zien hoe groot de omvang van de voorsprong per vakgebied bedraagt. Indien u bij de leerling op meerdere vakgebieden een grote didactische voorsprong waarneemt (meer dan 6 maanden) terwijl de leerling geen leerstof van een hoger niveau heeft geboden gekregen, kan dit een indicatie zijn voor mogelijke begaafdheid. In ieder geval zijn leerstofaanpassingen voor die vakgebieden op zijn plaats. Indien de didactische voorsprong zich in de grafiek met doortoetsgegevens overwegend in het groene gebied aftekent is dit aanleiding om te overwegen of u straks in de module Leerlingbegeleiding 'De adviesprocedure vervroegde doorstroming' wilt doorlopen.

Betekenis didactische voorsprong:

- Dit kan leiden tot advies om adviestraject vervroegde doorstroming te doorlopen
- Dit kan leiden tot het advies om de leerling in te delen bij de tweede leerlijn

Belangrijk: een leerling die begaafd is, hoeft geen didactische voorsprong te hebben

Betrouwbaarheid advies

Het computerprogramma genereert een advies op basis van de door u als gebruiker aangeleverde informatie. Indien de informatie onvolledig of onjuist is, wordt daarmee de betrouwbaarheid van het advies negatief beïnvloed.

Verslaglegging

Wanneer u klikt op de roze balk 'Bekijken en printen rapportage en invullen conclusie' krijgt u een overzicht van de resultaten van de diagnostiekfase. De resultaten van de vragenlijsten en de resultaten van de didactische gegevens (huidige didactische gegevens en doortoetsgegevens) uit het leerlingvolgsysteem worden grafisch weergegeven. De computer genereert slechts een verslag op grond van de door u ingevoerde gegevens. Het uiteindelijke eindverslag zult u zelf moeten schrijven aan de hand van alle door u verzamelde gegevens.

Het schrijven van een eindverslag.

Voor het schrijven van het eindverslag zijn de resultaten onder 'Bekijken en printen rapportage' richtinggevend. U vult deze bevindingen aan met de aspecten uit het oudergesprek die niet in digitale resultaten eerder zijn weergegeven. Onder dit laatste kunt u bijvoorbeeld de uitleg over benoemde verschillen in inzicht tussen leerkracht en ouders verstaan. Per cluster bekijkt u de grafiek, geeft u weer wat de globale bevindingen zijn en bekijkt u opvallende scores (dit kunnen zowel hoge scores als lage scores zijn) en maakt u een analyse van de zorgitems. Het eindverslag dat u schrijft wordt in de module Leerlingbegeleiding het vertrekpunt van uw handelingsplan. Dit eindverslag is te allen tijde voor ouders opvraagbaar. Dat wil zeggen dat zij in dit document dus altijd inzage mogen hebben. Verder zal dit verslag, als een leerling bijvoorbeeld van school

verandert, meegestuurd worden met het onderwijskundig rapport. Het schrijven van een eindverslag dat het door de computer gegenereerde verslag vervangt, is daarom erg belangrijk.

7.4 Conclusie

Bij het onderdeel conclusie wordt gevraagd of u het eens bent met de richtlijn van het protocol. Bij de module Diagnostiek kan het protocol het advies geven om te stoppen met het traject of een advies geven ten aanzien van de didactische maatregelen die nodig zijn voor de leerling. Bij een positief advies ten aanzien van het vervolgtraject, adviseren wij u dit advies op te volgen. U kunt wel altijd zelf besluiten dat u bij een negatief advies, toch verder wilt gaan in het protocol. Het programma geeft slechts een richtlijn en het is steeds aan u als gebruiker om te beoordelen of u zich kunt vinden in de gegenereerde richtlijn en het daaruit voortvloeiende advies.

Bij uw besluit neemt u de volgende aspecten in uw afweging mee:

- Wat zijn de resultaten van het diagnostisch onderzoek volgens de computer?
- Wordt dit beeld ondersteund door de informatie van de ouders?
- Wordt dit beeld ondersteund door de informatie van de leerkracht?
- Wordt dit beeld ondersteund door de gegevens uit overige bronnen?
- Heeft het gesprek met de leerling aanvullende informatie opgeleverd?

Het is uw eigen verantwoordelijkheid of u als gebruiker al dan niet een advies opvolgt. Indien de richtlijnen van het programma niet ondersteund worden door de algemene informatie van ouders en leerkracht en/of overige bronnen, is het in veel gevallen raadzaam om extern psychodiagnostisch onderzoek te laten verrichten. Ditzelfde geldt voor die gevallen waarbij er reden is voor twijfel en/of onduidelijkheid, bijvoorbeeld wanneer er grote verschillen zijn tussen het beeld van ouders en leerkracht of wanneer er een groot verschil is tussen de leer- en persoonlijkheidseigenschappen bij de leerling.

Nota bene: De stap Conclusie is een verplichte stap. Na het afronden van deze stap weet het programma dat de module is afgerond. Deze stap moet ook zijn afgerond voordat dossiers worden overgezet naar de volgende groep en/of leerkracht, anders kunnen er in sommige gevallen gegevens verdwijnen. Deze gegevens zijn overigens niet echt verdwenen, u kunt deze weer terugvinden wanneer u de leerling terugplaatst naar zijn oorspronkelijke groep

7.5 Strategie bepalen

In het kader van het handelingsgericht werken is het goed om na elke fase van onderzoek te bekijken of u al voldoende informatie heeft om uw hulpvraag te beantwoorden of dat een volgende fase wenselijk is.

Na de module Diagnostiek heeft u bij het onderdeel Strategie bepalen de volgende opties:

Ja, de educatieve behoeften van de leerling zijn duidelijk, ik ga verder naar de module Leerlingbegeleiding

Nee, de educatieve behoeften van de leerling zijn complex of er is het vermoeden van bijkomende problematiek, ik heb een externe hulpvraag (bijvoorbeeld voor zorgteam of ZAT)

Nee, ik wil eerst een gesprek met ouders en leerling en ik vul daarna het intakeformulier in om meer zicht te krijgen op de externe hulpvraag

U kunt optie 2 kiezen wanneer u externe hulp wilt inschakelen (bijvoorbeeld ZAT of zorgteam) of extern onderzoek wilt laten doen. Wanneer u kiest voor de optie intake (optie 3) wordt het intakeformulier geopend.

De intake bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Het eerste gesprek

- *Intake*
Hier beschrijft u de hulpvraag van leerkracht, ouders en leerling.
- *Kansen*
U geeft aan wat de beschermende factoren zijn volgens de leerkracht, ouders en leerling.
- *Oplossingen*
U geeft aan welke verklarende factoren er zijn volgens de leerkracht, ouders en leerling.
- *Voorgeschiedenis*
U beschrijft welke interventies er zijn gedaan op school en thuis.
- *Resultaten*
U geeft aan welke verwachtingen er zijn bij leerkracht, ouders en leerling.
- *Transactionele analyse*
U maakt een analyse van de gegevens van de leerkracht en de ouders.

Na de intake kunt u direct doorgaan naar de module Leerlingbegeleiding wanneer u voldoende informatie heeft over het functioneren van de leerling of besluit tot extern onderzoek.

Indien u meer informatie wilt hebben over de fase van diagnostiek, kunt u gebruik maken van les 2 uit het boek *Passend onderwijs voor begaafde leerlingen* (Drent & van Gerven, 2012).

8. Module Leerlingbegeleiding

De leerlingbegeleiding van begaafde leerlingen is in principe de taak van de groepsleerkracht. Alleen bij bijzondere problematiek is de ondersteuning van de intern begeleider gewenst of zelfs noodzakelijk, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van begaafdheid in combinatie met pedagogische problematiek, leerstoornissen of gedragsstoornissen. De Module Leerlingbegeleiding van het protocol biedt u de handvatten die u nodig hebt om de leerlingbegeleiding goed op te zetten.

De module leerlingbegeleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

- Advies vervroegde doorstroming
- Handelingsplan
 - leertrajectkaart
 - begeleidingstrajectkaart
- Compacting richtlijnen
- Suggesties voor verrijking
- Pedagogische handelingssuggesties
- Educatieve behoeften

8.1 Advies vervroegde doorstroming

In dit traject worden u vragen gesteld waarbij een combinatie van uw antwoorden uiteindelijk tot een advies leidt met betrekking tot de vraag of vervroegde doorstroming voor de betreffende leerling een verstandige keuze is of dat er wellicht redenen zijn waarom een vervroegde doorstroming minder wenselijk is. U kunt de adviesprocedure op twee manieren doorlopen.

1. U kunt kiezen voor de *basisprocedure* van de procedure waarbij u zelf alle vragen op het scherm beantwoordt door uw keuzes aan te klikken.
2. U kunt kiezen voor een *geautomatiseerde procedure* waarbij het protocol gebruik maakt van de bevindingen uit de module Diagnostiek en aan de hand daarvan een aantal vragen automatisch invult. U hoeft dan zelf alleen nog bij de resterende vragen het antwoord van uw keuze aan te klikken. *Voorbeeld:* Stel dat het resultaat van het diagnostisch onderzoek is dat u te maken hebt met een leerling die zeer waarschijnlijk faalangstig is, dan doet het protocol daar in deze procedure melding van. U hoeft nu alleen nog aan te geven of u binnen de school in staat bent om de leerling te begeleiden op dit gebied.

U kunt de geautomatiseerde procedure alleen doorlopen wanneer u de module Diagnostiek heeft afgerond. Het programma geeft zelf aan of u de geautomatiseerde procedure kunt doorlopen

8.1.1 Onderdelen adviestraject

Het traject bestaat uit vier onderdelen:

- Basisvragen
- Didactische aandachtspunten
- Risicofactoren
- Strategische aandachtspunten
- Instroomvoorwaarden groep 3 (alleen bij groep 1-2)

Een aantal onderdelen van het adviestraject vervroegde doorstroming is aangepast aan de specifieke aspecten van groep 1-2 en groep 3-8 (basisvragen en didactische aandachtspunten), die verschillen worden hieronder apart beschreven. De onderdelen risicofactoren en strategische aandachtspunten zijn voor alle groepen hetzelfde. Tot slot wordt het onderdeel instroomvoorwaarden groep 3 beschreven, dat specifiek is voor het traject van groep 1-2.

Voor leerlingen in groep 1-2 gaan wij ervan uit dat er geen formele grens gehanteerd wordt tussen het leerstofaanbod op het niveau van groep 1 en dat van groep 2. Daarom richt het adviestraject vervroegde doorstroming voor leerlingen uit groep 1-2 zich specifiek op de overgang naar groep 3. De structuur van het onderwijs en de begeleiding van de leerling in groep 3 verschilt zo sterk van dat in groep 1-2 dat wij menen dat deze keuze gerechtvaardigd is.

Basisvragen (groep 1-2)

- Is er sprake van een brede ontwikkelingsvoorsprong?
Bij kleuters is een brede ontwikkelingsvoorsprong een kenmerk van begaafdheid, u kunt hier ja invullen wanneer de leerling positief wordt herkend in het DHH of wanneer u over andere gegevens beschikt waaruit blijkt dat er sprake is van begaafdheid.
- *Jarig vóór 31 december (groep 1-2)*
Volgens de huidige richtlijnen van de inspectie is er geen sprake meer van vervroegde doorstroming indien een leerling aan het eind van groep 2 tenminste 1,5 schooljaar heeft doorgebracht in een kleutergroep. Dat wil zeggen wanneer een leerling die jarig is tussen 1 oktober en 31 december al na 1,5 jaar naar groep 3 doorstroomt, de inspectie dit niet langer ziet als een vervroegde doorstroming. Vanuit deze optiek oordeelt het adviestraject in alle gevallen waarbij de leerling jarig is voor 31 december (en die reeds 1,5 jaar onderwijs hebben gehad) dat er op dit punt formeel geen sprake is van vervroegde doorstroming.
- *Aanwezigheid leer- en persoonlijkheidsstoornis*
Leer- en gedragsstoornissen zijn over het algemeen negatieve indicaties voor een vervroegde doorstroming. U kunt hierbij denken aan stoornissen als dyslexie, dyscalculie, ADHD of een autisme spectrum stoornis (ASS). In alle gevallen waarbij een dergelijk probleem is vastgesteld, wordt u geadviseerd te stoppen met het traject vervroegde doorstroming en de beslissing voor te leggen aan de deskundige die de stoornis heeft vastgesteld. Het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* is niet toereikend om bij deze leerlingen een gefundeerde keuze te kunnen maken.

Basisvragen (groep 3-8)

- Is de leerling begaafd?
U kunt hier ja invullen wanneer de leerling positief wordt herkend door het DHH of wanneer u over andere gegevens beschikt waaruit blijkt dat er sprake is van begaafdheid.
- Eerdere vervroegde doorstroming
In veel gevallen is vaker dan eenmaal vervroegd doorstromen een minder wenselijke optie voor een leerling. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij er niet aan een tweede vervroegde doorstroming te ontkomen valt. Dat kan bijvoorbeeld zijn als een leerling op een andere school al eens eerder dan gebruikelijk naar een hogere groep is gegaan en nu bij u op school toch weer een nieuwe didactische voorsprong heeft opgebouwd.
- *Aanwezigheid leer- en persoonlijkheidsstoornis*
Leer- en gedragsstoornissen zijn over het algemeen negatieve indicaties voor een vervroegde doorstroming. U kunt hierbij denken aan stoornissen als dyslexie, dyscalculie, ADHD of een autisme spectrum stoornis (ASS). In alle gevallen waarbij een dergelijk probleem is vastgesteld,

wordt u geadviseerd te stoppen met het traject vervroegde doorstroming en de beslissing voor te leggen aan de deskundige die de stoornis heeft vastgesteld. Het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* is niet toereikend om bij deze leerlingen een gefundeerde keuze te kunnen maken.

Didactische aandachtspunten (groep 1-2)

- *Didactische voorsprong*

Voor de beoordeling van de didactische voorsprong wordt uitgegaan van de voorsprong op zes ontwikkelingsgebieden, te weten:

- taal/denken
- wereldverkenning
- ordenen
- ruimtelijke oriëntatie
- tijdsoriëntatie
- taakgerichte vaardigheden

Er is gekozen voor bovenstaande ontwikkelingsgebieden, omdat deze het meeste voorkomen in de diverse ontwikkelingsschalen voor kleuters. Uiteraard kunt u ook een eventuele voorsprong op andere ontwikkelingsgebieden bij uw beslissing laten meewegen.

- *Mogelijkheden om voldoende uitdaging te bieden*

Hierbij wordt u gevraagd te beoordelen of u de leerling in de huidige groep nog voldoende op zijn niveau kan uitdagen zonder dat de leerling didactisch en sociaal geïsoleerd raakt in de groep. In alle situaties waarbij u voor de leerling passend onderwijs bij zijn niveau kan verzorgen waarbij deze samen met enkele andere uitdagende taken krijgt en verrijkingswerk als 'gewoon' binnen de groep wordt beschouwd, kunt u deze vraag passend beantwoorden.

- *Ontwikkeling schrijfmotoriek*

Bij deze vraag wordt u gevraagd te beoordelen in hoeverre u de indruk heeft dat de ontwikkeling van de fijne motoriek van de leerling een belemmering kan zijn om straks het schrijfonderwijs op te kunnen pakken. Let op: een minder soepel ontwikkelde schrijfmotoriek mag geen belemmering zijn voor doorstroming naar groep 3, maar kan wel aandachtspunten opleveren voor de begeleiding van de leerling.

Didactische aandachtspunten (groep 3-8)

- *Didactische voorsprong*

Uitgangspunt voor een vervroegde doorstroming is dat daarvoor in ieder geval een didactische aanleiding moet zijn. Dat wil zeggen dat de leerling een voorsprong moet hebben opgebouwd op zijn groepsgenoten, zodanig dat het redelijk is om te veronderstellen dat de groepsleerkracht de leerling binnen het huidige leerstofjaarniveau onvoldoende meer kan uitdagen. Bij deze vraag wordt aangegeven hoe groot de voorsprong is op de drie belangrijkste vakgebieden (spelling, begrijpend lezen en rekenen). Alleen in het geval van een didactische voorsprong van 12 maanden of meer krijgt u een onverdeeld positief advies. Is die voorsprong 7-12 maanden, dan wordt u gewaarschuwd dat vervroegde doorstroming wellicht tot de mogelijkheden behoort, maar dat er wel didactische risico's aan verbonden zijn. In alle gevallen waarbij de voorsprong minder dan 7 maanden bedraagt, wordt vervroegde doorstroming afgeraden. Voor de beoordeling van de didactische voorsprong in groep 3-8 wordt uitgegaan van de voorsprong op begrijpend lezen, spelling en rekenen. Er is gekozen voor deze vakgebieden, omdat de meeste scholen in ieder geval beschikken over LVS-toetsen op deze vakgebieden. Uiteraard kunt u ook de resultaten van het doortoetsen op overige vakgebieden bij uw beslissing laten meewegen.

- *Aanpassingen leerstofaanbod*

Hier wordt u gevraagd op welke manieren u tot op heden geprobeerd heeft het leerstofaanbod

van de leerling aan te passen aan zijn niveau en capaciteiten.

Daarbij worden drie opties genoemd:

- *Tempodifferentiatie*: dit houdt in dat een leerling in zijn eigen tempo de leerstof mag verwerken, maar er wordt geen compacting toegepast. De leerling maakt dus gewoon alle reguliere oefenstof en daardoor wordt er onvoldoende rekening gehouden met zijn specifieke leereigenschappen.
- *Compacten zonder verrijken*: er wordt wel compacting toegepast en de leerling hoeft dus niet alle reguliere oefenstof te verwerken. Omdat er geen verrijkingsstof wordt aangeboden, komt deze manier van werken erop neer dat de leerling sneller door de leerstof heen gaat. Er wordt in dit geval onvoldoende beroep gedaan op de cognitieve mogelijkheden van de leerling.
- *Compacten en verrijken*: in dit geval wordt de tijd in het programma die vrijkomt door compacting opgevuld met verrijkingsstof, zodat de leerling niet vooruitloopt met de leerstof en ook wordt aangesproken op zijn cognitieve mogelijkheden. Alleen als u reeds eerder gewerkt heeft via een aanbod van compacten en verrijken is het advies onverdeeld gunstig. In alle andere gevallen wordt u in ieder geval gewaarschuwd dat u naast een eventuele vervroegde doorstroming ook een aanpassing in het leerstofaanbod dient te gaan verzorgen. In bijzondere gevallen wordt op grond van uw keuze vervroegde doorstroming zelfs afgeraden.

Risicofactoren

Hoewel het goed kan zijn dat een leerling aan alle eerder genoemde criteria voor vervroegde doorstroming voldoet, kan het zijn dat er risicofactoren zijn die een rol spelen en het eventuele succes van vervroegde doorstroming onder spanning kunnen zetten. Daarbij valt te denken aan ontbrekende werk- en leerstrategieën, faalangst en sociale en emotionele problemen. Door middel van de uitgebreide vragenlijst uit de module Diagnostiek hebt u zicht gekregen op het functioneren van de leerling met betrekking tot de belangrijkste risicofactoren. Bij dit onderdeel wordt dan ook gebruik gemaakt van de gegevens uit de vragenlijsten uit de module Diagnostiek (geautomatiseerde procedure). Wanneer er problemen zijn op een bepaald aspect van het functioneren, is het raadzaam om met behulp van een meer gedetailleerd instrument dan het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* vast te stellen of uw zorgen terecht zijn. Mocht u alsnog twijfelen over het functioneren van de leerling dan kunt u extern onderzoek afwegen. Indien uw antwoorden aanleiding vormen tot het afgeven van een waarschuwing met betrekking tot vervroegde doorstroming, kunt u gebruik maken van de pedagogische handelingssuggesties om de situatie van de leerling te optimaliseren om na enige tijd opnieuw de het adviestraject vervroegde doorstroming te doorlopen. Wanneer er alleen bij ouders of leerkracht sprake is van een lage score op één van de pedagogische factoren, dan is het verstandig om voorzichtig te zijn met het trekken van een conclusie.

Strategische aandachtspunten

- *Houding van de ouders*

De mening van de ouders is vooral van strategisch belang. U kunt geen vervroegde doorstroming realiseren als de ouders pertinent tegen zijn. Evenmin is het mogelijk dat ouders vervroegde doorstroming bij u afdwingen. Wel is het zo dat bedenkingen van ouders een gegronde reden kan zijn om te kijken of er binnen uw school wellicht andere opties zijn om de leerling op zijn niveau uit te dagen.

- *Houding van de leerling*

De houding van de leerling is nooit van doorslaggevend belang bij de beslissing of er wordt overgegaan tot vervroegde doorstroming. Wel is het zo dat eventuele twijfel van de leerling een minder gunstig effect op uw besluit kan hebben. U doet er goed aan om de redenen waarom de leerling liever niet naar een andere groep wil, serieus te nemen en te kijken of u wellicht voorwaarden kunt scheppen die aan deze bezwaren tegemoetkomen.

- *Pedagogisch klimaat*

Op dit punt vragen wij u een inschatting te maken van het pedagogische klimaat in de ontvangende groep. Daarbij is het niet alleen de bedoeling dat u kijkt naar de groepssamenstelling en de onderlinge chemie tussen leerlingen, maar dat u ook beoordeelt hoe de attitude is van de betreffende leerkracht. Indien u deze vraag minder positief beantwoordt, is het verstandiger eerst de situatie te optimaliseren voordat u besluit tot doorvoering van de vervroegde doorstroming. U kunt hierbij ook de mening van de leerkracht die op dit moment de desbetreffende groep heeft, laten meetellen.

Instroomvoorwaarden groep 3 (alleen bij groep 1-2)

Voor kleuters is er aan het adviestraject vervroegde doorstroming een belangrijk onderdeel toegevoegd, namelijk enkele instroomvoorwaarden voor groep 3. In groep 3 gelden andere 'spelregels' ten aanzien van eisen die aan leerlingen worden gesteld.

- *Omgaan met uitgestelde aandacht*

Hier wordt u gevraagd hoe de leerling omgaat met situaties waarin u niet direct tijd voor hem heeft of waarin hij zelfstandig een taak moet verrichten (bijvoorbeeld in kring situaties of tijdens het zelfstandig werken). De leerling moet kunnen omgaan met uitgestelde aandacht. Niet alleen in de kring, maar ook tijdens het verwerken van het leerstofaanbod wordt in groep 3 meer zelfstandigheid van de leerling verwacht. Let op: leerlingen die tijdens de kleuterperiode al enige tekenen van faalangst vertoonden, zullen hier wat meer moeite mee hebben. Dit komt omdat zij zich sowieso onzekerder voelen dan andere leerlingen. In dit geval zegt de behoefte aan bevestiging dus niet zo zeer iets over het al dan niet kunnen omgaan met uitgestelde aandacht als wel over een specifieke begeleidingsbehoefte op basis van een risicofactor.

- *Omgaan met tempoverschillen in leersituaties*

Bij deze vraag wordt u in feite gevraagd hoe de leerling omgaat met situaties waarin hij moet wachten op andere leerlingen bij het verwerken van nieuwe leerstof. In groep 3 wordt er over het algemeen nog niet direct gewerkt met dag- en weektaken. Dat betekent dat nieuwe leerstof veelal nog klassikaal wordt aangeboden en dat ook de verwerking ervan zeker in de eerste maanden klassikaal plaatsvindt. Het gevolg is dat de leerlingen moeten leren om op elkaar te wachten en dat het tempo van de gemiddelde leerling het leertempo van de groep bepaalt. Voor veel kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong is dit een onaangename ontdekking waar deze op moet worden voorbereid. In de begeleiding na de doorstroming naar groep 3 kunt u hier eenvoudig aandacht aan besteden door ervoor te zorgen dat er voor deze leerling wat meer verrijkingswerk beschikbaar is en al in een vroeg stadium het systeem van gedifferentieerde instructie toe te passen.

- *Omgaan met eisen aan werk/taak*

Het is belangrijk om voorafgaand aan de vervroegde doorstroming naar groep 3 rekening te gaan houden met de manier waarop in groep 3 eisen aan de taak van de leerling worden gesteld. Bij deze vraag wordt u dan ook gevraagd hoe de leerling omgaat met situaties waarin u ook daadwerkelijk meer eisen stelt aan de leerling.

8.1.2 Advies

Na ieder onderdeel krijgt u een tussenadvies, vervolgens kunt u zelf besluiten of u wel of niet wilt doorgaan met de procedure. Alle tussentijdse adviezen worden aan het eind van de procedure nogmaals gepresenteerd in het eindadvies vervroegde doorstroming.

Het kan ook zijn dat u tijdens de procedure het advies krijgt om de procedure te onderbreken, omdat u eerst een bepaalde actie moet ondernemen voordat u verder kunt gaan. In dit geval kunt u de adviesprocedure in een later stadium vervolgen. De antwoorden die u tot dan toe gegeven hebt blijven bewaard. Nadat u alle vragen hebt beantwoord, kunt u het eindverslag bekijken en afdrukken.

Dit eindadvies bestaat uit vier aspecten:

- *Basisadvies*
Op deze plaats treft u een algemene conclusie aan waaruit u kunt afleiden of vervroegde doorstroming een goede keuze zou kunnen zijn.
- *Didactische aandachtspunten*
Afhankelijk van de didactische begeleiding die de leerling in het verleden heeft gehad, ziet u hier welke stappen u zou kunnen nemen met betrekking tot het leerstofaanbod na de vervroegde doorstroming.
- *Risicofactoren*
In de vragenlijst is bekeken welke pedagogische risicofactoren wellicht een minder gunstige invloed zouden kunnen uitoefenen op de leerling na een vervroegde doorstroming.
- *Strategische aandachtspunten*
Deze zijn onderverdeeld in:
 - strategische aandachtspunten ouders
 - strategische aandachtspunten leerling
 - strategische aandachtspunten pedagogisch klimaatPer onderdeel worden eventuele aandachtspunten aangegeven.
- *Instroomvoorwaarden groep 3 (alleen bij groep 1-2)*
Deze zijn onderverdeeld in:
 - omgaan met uitgestelde aandacht
 - omgaan met tempoverschillen in leersituaties
 - omgaan met eisen aan werk/taakPer onderdeel wordt aangegeven of er aandachtspunten zijn.

Aan het eind van de procedure kunt u na het eindadvies een grafische weergave bekijken van de antwoorden die u hebt gegeven tijdens het traject. Dit geeft u een overzicht van de punten die een positieve indicatie zijn voor een eventuele vervroegde doorstroming (+ of groen), punten die mogelijk problemen kunnen geven (+/- of oranje) en punten die een negatieve indicatie vormen (- of rood). Dit overzicht kan u behulpzaam zijn bij uw gesprek met ouders. Zie voorbeeld op bladzijde 46.

Grafische weergave traject vervroegde doorstroming groep 3-8

Naam: Linda Willems

Groep: Groep 5

	-	+/-	+
Basisadvies			
Capaciteiten van de leerling			
Eerdere vervroegde doorstroming			
Leer- of persoonlijkheidsstoornis			
Didactische aandachtspunten			
Didactische voorsprong			
Eerder leerstofaanbod			
Pedagogische aandachtspunten			
Sociaal functioneren			
Verwachte ontwikkeling			
Begeleidingsmogelijkheden			
Werk- en leerstrategieën			
Verwachte ontwikkeling			
Begeleidingsmogelijkheden			
Zelfbeeld			
Verwachte ontwikkeling			
Begeleidingsmogelijkheden			
Faalangst			
Verwachte ontwikkeling			
Begeleidingsmogelijkheden			
Onderpresteren			
Leerstof gerelateerd			
Overige problemen			
Begeleidingsmogelijkheden			
Strategische aandachtspunten ouders			
Visie ouders			
Andere oplossingen			
Strategische aandachtspunten leerling			
Visie leerling			
Andere oplossingen			
Pedagogisch klimaat			
Pedagogisch klimaat			

8.1.3 Interpretatie van het advies vervroegde doorstroming

Verantwoordelijkheid

Het Adviestraject 'vervroegde doorstroming' is bedoeld als ondersteunend instrument bij de beslissing of het een verstandige keuze is om een leerling al dan niet te laten doorstromen naar een volgende groep. Aan de hand van een aantal vragen beoordeelt het programma of in ieder geval aan de basiscriteria is voldaan die de noodzaak tot vervroegde doorstroming bepalen. Het programma geeft echter slechts een richtlijn waarbij het aan u als gebruiker is om zelf te beoordelen of deze richtlijn overeenkomt met uw eigen inschatting van de situatie.

Het is dus uw eigen verantwoordelijkheid of u als gebruiker al dan niet een advies opvolgt. Indien uw beeld van de situatie of dat van de ouders de richtlijnen van het programma niet ondersteunt, is het in veel gevallen raadzaam om extern advies te vragen over de wenselijkheid van een vervroegde doorstroming.

Interpretatie van de vragen en richtlijnen

Om te beoordelen of een leerling in aanmerking komt voor vervroegde doorstroming zijn er positieve en negatieve criteria te onderscheiden. De beoordeling of een leerling aan de criteria voldoet, gebeurt aan de hand van de antwoorden die u geeft op de vragen in het traject dat u doorloopt.

Betrouwbaarheid van het advies

Het computerprogramma genereert een advies op basis van de door u als gebruiker aangeleverde informatie. Indien de informatie onvolledig of onjuist is, wordt daarmee de betrouwbaarheid van het advies negatief beïnvloed.

8.2 Opstellen handelingsplan

Uiteraard is het uitgangspunt dat u zoveel mogelijk probeert leerlingen te clusteren op grond van hun educatieve behoeften en dat de aanpak indien mogelijk wordt opgenomen in het groepsplan. Maar in een aantal gevallen zal het toch noodzakelijk zijn om een individueel handelingsplan op te stellen voor een leerling, in dit geval kunt u bij de module Leerlingbegeleiding gebruik maken van formatformulieren om een individueel handelingsplan op te stellen voor de leerling.

U heeft de beschikking over:

- leertrajectkaart groep 1-2
- leertrajectkaart groep 3-8 (zie voorbeeld op bladzijde 50)
- begeleidingstrajectkaart

U kunt de trajectkaarten inzien in de Bibliotheek bij het onderdeel 'vragenlijsten en formulieren'.

Leertrajectkaart

De leertrajectkaart is bedoeld om op een eenvoudige manier aan te kunnen geven welke didactische aanpassingen u wilt maken in het leerstofaanbod van de leerling. Voor leerlingen die verder geen problemen hebben in hun functioneren, maakt u alleen een leertrajectkaart aan. Voor leerlingen die daarnaast ook nog problemen hebben in hun functioneren, maakt u ook een begeleidingstrajectkaart aan. Er zijn twee versies van de leertrajectkaart, één voor groep 1-2 en één voor groep 3-8. In het vak 'didactische gegevens uit diagnostisch onderzoek' wordt de tekst overgenomen van het tekstvak 'didactische gegevens' uit het eindverslag (uiteraard alleen wanneer u dit tekstvak heeft ingevuld).

Begeleidingstrajectkaart

De begeleidingstrajectkaart is bedoeld om weer te geven welke aspecten in het functioneren van de leerling zorg behoeven. U kunt zorgitems per cluster selecteren, aangeven wat de doelstelling is, een plan van aanpak formuleren en een planning maken. Wanneer u de module Diagnostiek hebt doorlopen worden de overeenkomstige zorgitems van ouders en leerkracht weergegeven op de begeleidingstrajectkaart en kunt u rechtstreeks selecteren aan welke educatieve behoeften u wilt gaan werken. In het vak 'problemdiagnose' wordt de tekst overgenomen van uw eigen eindconclusie uit het eindverslag (uiteraard alleen wanneer u dit tekstvak heeft ingevuld).

Als u klaar bent met het invullen van de trajectkaarten, kunt u deze afdrucken en u kunt ze opslaan in pdf-format. U kunt ook nieuwe versies van de trajectkaarten aanmaken (klik hiervoor op 'nieuwe versie toevoegen'). Eerdere versies worden dan bewaard en worden in een overzicht weergegeven met de datum waarop ze aangemaakt zijn. U kunt de verschillende versies aanklikken om de trajectkaarten te bekijken, te bewerken of om ze te printen. U kunt de trajectkaarten ook als pdf-bestand in uw administratieve systeem opnemen. Wanneer u gebruik maakt van het evaluatieformulier voor korte termijn voor ouders (zie hiervoor de module Evaluatie), dan kunt u de trajectkaart(en) die zijn aangevinkt bij dit formulier inzien.

Verantwoordelijkheid

Voor het opstellen van de trajectkaarten geeft het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* een format van een formulier dat u kunt gebruiken. Op deze formulieren hebben wij die aspecten opgenomen waarvan wij denken dat zij de essentiële aspecten van het handelingsplan beslaan. Het kan zijn dat u binnen uw eigen school gewend bent om met een ander type formulier te werken. Natuurlijk kunt u dit ook gebruiken, maar dit formulier wordt dan niet in het leerlingdossier opgenomen dat het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* voor uw leerling aanmaakt.

Leertrajectkaart groep 3 - 8

Leerling gegevens	
Naam	Jan Jansen
Schooljaar	
Leerjaar	Leerjaar 4
Groepsleerkracht(en)	Sylvia Drent
Periode	
Didactisch gegevens uit diagnostisch onderzoek	

Domein compacten				
0	Taal			
0	Spelling			
0	Begrijpend lezen			
0	Rekenen			
0	Wereldoriëntatie			
0	Anders			
Globale leerdoelen reguliere leerstof				

Domein verrijken		Eerste leerlijn	Tweede leerlijn	Individuele leerlijn
0	Taal			
0	Spelling			
0	Begrijpend lezen			
0	Rekenen			
0	Wereldoriëntatie			
0	Anders			
Globale doelen verrijken				

Taak			
Taakomvang			
Instructiemoment			
Begeleiding			

Evaluatie			
Evaluatie			
Aandachts-punten leerkracht			
Aandachts-punten leerling			
Deelname plusklas			
Evaluatie-gesprek			
Datum			
Betrokkenen			

8.3 Richtlijnen voor compacting

Bij dit onderdeel kunt u voor groep 1-2 algemene richtlijnen vinden voor het compacten van het leerstofaanbod en voor groep 3-8 richtlijnen voor compacting voor de meest gebruikte methoden. U kunt alle door u geselecteerde documenten bekijken en/of afdrukken. U kunt de richtlijnen ook rechtstreeks via de Bibliotheek bekijken.

8.3.1 Stappenschema bekijken richtlijnen voor compacting

Stappenschema bekijken richtlijnen compacting:

1. Keuze individuele of schoolbrede richtlijnen
2. Keuze leerstofjaarniveau (groep 1-2 of 3-8)
3. Keuze vakgebied
4. Keuze methode
5. Keuze leerlijn
6. Keuze richtlijnen compacting of uitgangspunten compacting

Individuele of schoolbrede richtlijnen

U wordt allereerst gevraagd om een keuze te maken voor het soort richtlijnen dat u wilt bekijken. U kunt kiezen tussen richtlijnen voor individueel en schoolbreed *compacten*.

- *Individueel compacten*

De individuele richtlijnen zijn bedoeld voor scholen die slechts incidenteel te maken hebben met begaafde leerlingen en die geen beleid op dit terrein nastreven. Ook wanneer u werkt met een leerstofaanbod dat niet direct herleidbaar is tot één van de door ons beschreven methoden, kunt u van deze richtlijnen gebruik maken. Zo mogelijk wordt er bij deze richtlijnen gebruik gemaakt van het principe van vooraf toetsen. Nadeel van individuele compacting is dat de mate van compacting afhankelijk is van de prestaties van de leerling per leerstofblok en dat de leerkracht ieder blok een tijdsinvestering moet plegen om de leerstof voor iedere leerling apart te compacten.

- *Schoolbreed compacten.*

Deze richtlijnen zijn bedoeld voor scholen die een doorgaande lijn willen creëren in de wijze waarop begaafde leerlingen de reguliere lesstof verwerkt. Op deze manier bent u er zeker van dat er geen essentiële onderdelen van de stof worden overgeslagen. De leerling krijgt wel alle onderdelen aangeboden, maar verwerkt slechts een gedeelte van de oefenstof. Bij de schoolbrede richtlijnen is uitgegaan van het principe dat het leerstofaanbod voor een bepaalde doelgroep kan worden aangepast via algemene richtlijnen. Dit betekent dat de leerkracht slechts een eenmalige tijdsinvestering heeft om de leerstof te compacten voor de eerste en tweede leerlijn.

Keuze leerstofjaarniveau, methode en leerlijn

Nadat u gekozen heeft voor de wijze waarop u wilt gaan *compacten*, kiest u voor welk leerstofjaar u richtlijnen zoekt.

Op uw scherm ziet u de volgende opties:

- groep 1-2
- groep 3-8

Groep 1-2

De richtlijnen voor *compacting* van groep 1-2 wijken af van de richtlijnen voor groep 3 t/m 8. Dat heeft te maken met de wijze waarop het leerstofaanbod in groep 1-2 georganiseerd is. In veel gevallen betreft het hier geen cursorisch onderwijs dat structureel aan specifieke methoden is gekoppeld. De richtlijnen *compacting* voor groep 1-2 zijn derhalve aan de ontwikkeling van de leerling en niet direct aan de leerstof gekoppeld. U kunt daarbij kiezen uit een puntsgewijze opsomming van de stappen die u kunt zetten om tot een juist leerstofaanbod te komen of voor een meer uitgebreide beschrijving waarbij meer achtergrondinformatie over de betreffende stappen wordt gegeven.

Groep 3-8

Voor groep 3 t/m 8 wordt u gevraagd een keuze te maken voor het leerstofgebied waarvoor u richtlijnen zoekt. U kunt kiezen uit de volgende vakgebieden:

- aanvankelijk lezen (alleen groep 3)
- algemene taalvaardigheden (groep 4-8)
- spelling (groep 4-8)
- begrijpend lezen (groep 4-8)
- rekenen (groep 3-8)
- aardrijkskunde (groep 5-8)
- geschiedenis (groep 5-8)
- natuuronderwijs (groep 5-8)
- geïntegreerd zaakvakonderwijs (groep 5-8)

Voor de richtlijnen van groep 3-8 geldt over het algemeen dat ze bruikbaar zijn voor alle groepen, waar er afwijkingen zijn in de richtlijnen voor de verschillende groepen wordt dit in de richtlijnen aangegeven.

Per vakgebied zijn er richtlijnen voor diverse methoden opgenomen. Daarbij is uitgegaan van de meest gebruikte methoden in het Nederlandse basisonderwijs. Speciaal voor die scholen waarbij men werkt met een zelf samengesteld leerstofaanbod dat niet direct herleidbaar is tot één van de door ons beschreven methoden zijn er per vakgebied algemene richtlijnen beschikbaar die u kunt gebruiken voor het *compacten* van de leerstof. U maakt dan gebruik van uitgangspunten voor *compacting* voor de eerste en tweede leerlijn per vakgebied.

Keuze methode

Nadat u een keuze heeft gemaakt voor het vakgebied, ziet u een scherm waarin per vakgebied aangegeven wordt voor welke methoden richtlijnen beschikbaar zijn. Nadat u een keuze voor een methode hebt gemaakt, wordt u gevraagd of u richtlijnen voor de eerste of de tweede leerlijn zoekt. Over de keuze voor de leerlijn hebt u aan het eind van de module Diagnostiek een advies gekregen. U kunt dit advies in eerste instantie volgen. Indien blijkt dat de prestaties van de leerlijn in de loop der tijd wat teruglopen of juist zeer goed zijn, kunt u zelf bepalen of u de leerling alsnog bij een andere dan de geadviseerde leerlijn indeelt. U bewaakt de resultaten van de leerling via de methode gebonden toetsen en/of via het leerlingvolgsysteem.

De keuze voor de leerlijn is afhankelijk van de onderstaande criteria.

- *Eerste leerlijn*
 - Intelligente of begaafde leerlingen zonder grote didactische voorsprong.
 - Kinderen die bijzonder getalenteerd zijn in slechts één vakgebied. Zij krijgen alleen op dit specifieke vakgebied de leerstof aangeboden volgens de eerste leerlijn.

- *Tweede leerlijn*
 - Intelligente of begaafde leerlingen bij wie een ruime didactische voorsprong is geconstateerd.
 - Hoogintelligente of hoogbegaafde leerlingen en leerlingen die vervroegd zijn doorgestroomd.

De vrijgekomen tijd kan zowel bij de eerste als bij de tweede leerlijn gevuld worden met een structureel verrijkingsaanbod (zie hiervoor paragraaf 7.4).

Keuze richtlijnen compacting of uitgangspunten compacting

Schema met compactingrichtlijnen

In dit schema wordt voor uw methode een overzicht gegeven welke lesstof u kunt schrappen. In de voetnoten kunt u uitleg vinden over de onderdelen die in het schema genoemd worden.

Voor de leerstofonderdelen taal, spelling en rekenen is vervolgens een aparte blokindeling gemaakt zodat u voor een leerstofblok precies kunt zien welke onderdelen van uw methode wel of niet worden aangeboden. Het schema van de blokindeling is zodanig ingedeeld dat er zo lang mogelijke verrijkingsmomenten zijn gecreëerd. U kunt de richtlijnen in dit schema gebruiken ter ondersteuning bij het inplannen van de weektaak. Aan de hand van de blokindeling kunt u ook zien hoeveel tijd de leerling ongeveer per week beschikbaar heeft voor verrijking en kunt u dus inschatten hoeveel verrijkingsmateriaal u nodig heeft.

Uitgangspunten voor richtlijnen voor compacting

Als laatste keuze kunt u voor ieder vakgebied bekijken welke uitgangspunten er gehanteerd zijn bij het opstellen van de richtlijnen voor *compacting*.

8.3.2 Verantwoording richtlijnen voor compacting

Verantwoordelijkheid

Bij dit onderdeel worden richtlijnen gegeven die u kunt gebruiken ter ondersteuning bij het *compacten* van de leerstof. Het gaat uitdrukkelijk om richtlijnen, u kunt te allen tijde zelf besluiten van deze richtlijnen af te wijken en uw eigen keuzes te maken. Het is dus uw eigen verantwoordelijkheid of u als gebruiker al dan niet een richtlijn opvolgt.

Verantwoording

De richtlijnen zijn gebaseerd op een aantal algemene uitgangspunten, gebaseerd op de leer- en persoonlijkheidseigenschappen van begaafde leerlingen. Bij het opstellen van de richtlijnen is gekeken naar de structuur van de methode en de richtlijnen zijn bruikbaar voor alle groepen.

Uitgangspunten

- Leerlingen doen in principe mee met de introductie van nieuwe elementen in de leerstof.
- Leerlingen hebben minder behoefte aan oefenstof.
- Leerlingen hebben nauwelijks of geen behoefte aan herhalingsstof.
- Leerlingen hebben behoefte aan grote leerstappen.
- Leerlingen hebben behoefte aan opdrachten met een uitdagend karakter.
- Leerlingen moeten betrokken blijven bij het groepsgebeuren.
- Leerkrachten moeten zicht kunnen houden op het leerproces van de leerling.
- Leerlingen hebben behoefte aan opdrachten met een uitdagend karakter.

Verder wordt er hierbij van uitgegaan dat begaafde leerlingen in mindere mate beschikken over de specifieke leer- en persoonlijkheidseigenschappen die kenmerkend zijn voor hoogbegaafdheid, deze leerlingen worden dan ook ingedeeld bij de eerste leerlijn. In de eerste leerlijn wordt vooral de hoeveelheid oefenstof die wordt aangeboden in de reguliere methode beperkt. Hoogbegaafde leerlingen kunnen toe met een minimum hoeveelheid oefenstof en de mate van *compacting* is voor deze leerlijn dan ook veel uitgebreider. Wanneer u per vakgebied de uitgangspunten wilt bekijken die ten grondslag liggen aan de richtlijnen voor *compacting*, dan kunt u aan het einde van de module *Compacting* klikken op 'uitgangspunten voor de richtlijnen voor *compacting*'.

De richtlijnen die zijn opgesteld voor het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* zijn tot op zekere hoogte algemene richtlijnen, het is dus mogelijk dat u op oefening niveau andere keuzes maakt, omdat u bepaalde oefenstof wel of niet zinvol vindt. Bij het opstellen van de richtlijnen is ervoor gekozen om leerlingen van de eerste en de tweede leerlijn zoveel mogelijk wel mee te laten doen met de interactieve gedeelten van de lessen. Maar vooral voor leerlingen in de tweede leerlijn is het niet altijd zinvol om bijvoorbeeld aan de instructie mee te doen, bijvoorbeeld wanneer het gaat om uitleg bij elementen die eerder aan bod zijn geweest of wanneer de leerling de onderdelen die in de instructie aan de orde komen al beheerst. U kunt altijd besluiten om een leerling toch niet mee te laten doen met bepaalde instructies. Bij de richtlijnen wordt regelmatig aangegeven dat leerlingen de helft van de stof per oefening moeten maken. Het is niet altijd mogelijk om de oefenstof per oefening in twee delen te verdelen. Wanneer het gaat om een oneven aantal rijtjes of sommen, dan bepaalt u zelf of de leerling iets meer of iets minder dan de helft meedoet. U kunt er in dit geval ook voor kiezen om de helft van de opdrachten die betrekking hebben op hetzelfde leerdoel, som type of onderwerp per blok aan te bieden. Bij rekenmethoden is het vaak zo dat de laatste sommen per opdracht of de laatste sommen per blok een hogere moeilijkheidsgraad hebben. In sommige gevallen kunt u ook kiezen voor het aanbieden van de uitloopp opdrachten of de verrijkingsopdrachten in de methode in plaats van de opdrachten uit het basisprogramma. Dit geldt vooral in die gevallen waarin de uitloopp opdrachten of verrijkingsopdrachten qua onderwerp overeenkomen met de basis opdrachten. Wanneer een leerling een aantal keren achter elkaar uitvalt op de methode gebonden toets, is het zinvol om te bekijken of de leerling wel in de goede leerlijn is ingedeeld of dat er mogelijk sprake is van bijkomende problematiek, bijvoorbeeld onderpresteren of een leerstoornis. Wanneer een leerling eenmalig minder goed presteert op een methode gebonden toets is dit geen reden tot bezorgdheid. Wel kunt u er in bepaalde gevallen voor kiezen om een leerling die op een bepaald onderdeel uitval vertoont, na de toets gericht nog wat oefenstof aan te bieden. Hebt u naar aanleiding van de *compactingrichtlijnen* aanvullingen, opmerkingen of suggesties, dan zouden we het zeer op prijs stellen wanneer u ons deze zou willen melden. Dit kan via de website www.dhh-po.nl via de rubriek Contact.

Verslaglegging in lessentabellen

Om te zorgen dat u niet jaarlijks voor iedere leerlijn opnieuw een selectie uit de leerstof hoeft te maken, is het verstandig om deze selectie éénmalig te maken en uw keuzes vast te leggen in een zogenoemde lessentabel. Per leerstofblok legt u in de tabel exact vast aan welke oefeningen de leerling meedoet en welke aanpassingen u daarin maakt. Daarnaast kunt u eventueel met een systeem van gekleurde stippen in de handleiding vastleggen welke oefeningen niet, gedeeltelijk of geheel gemaakt dienen te worden. U kunt dit op twee verschillende momenten vastleggen in een lessentabel. Voorafgaand aan het schooljaar waarin u voor de eerste keer met de richtlijnen werkt, compact de leerkracht de leerstof uit de door hem of haar gebruikte methoden. Tweede manier is dat de leerkracht gedurende het eerste schooljaar waarin u met de richtlijnen werkt de leerstof compact aan de hand van de richtlijnen de methoden van zijn of haar groep.

8.4 Suggesties voor verrijking

Suggesties voor materialen die u kunt inzetten in de tijd die vrijkomt in het programma van de leerling door *compacting* van de leerstof. U kunt alle door u geselecteerde documenten bekijken en/of afdrukken.

8.4.1 Stappenschema bekijken suggesties voor verrijking

Stappenschema bekijken suggesties voor verrijking:

1. Keuze leerstofjaarniveau
2. Keuze vakgebied
3. Keuze leerlijn
4. Keuze incidenteel versus structureel
5. Keuze materiaal

Keuze leerstofjaarniveau

U wordt allereerst gevraagd om aan te geven voor welk leerstofjaarniveau u suggesties voor verrijking wilt. Het is belangrijk dat u materiaal selecteert dat passend is bij het niveau van de leerling. Verrijkingsmateriaal van een lager niveau dan de leerling aan kan, heeft geen meerwaarde en biedt geen uitdaging voor de leerling. Wanneer een leerling op meerdere vakgebieden een didactische voorsprong heeft, moet eerst wordt bekeken of een vervroegde doorstroming wenselijk is.

Keuze vakgebied

Vervolgens maakt u een keuze voor het vakgebied waarvoor u materiaal zoekt. Deze vakgebieden zullen veelal overeenkomen met de vakgebieden waarvoor u richtlijnen voor *compacting* gebruikt. Er bestaan verschillen tussen de vakgebieden die u voor de verschillende groepen kunt kiezen.

Groep 1-2

Voor groep 1-2 kunt u kiezen uit de volgende categorieën:

- Taal/lezen
- Rekenen
- Ruimtelijke oriëntatie
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Ontwikkelingsgebied overstijgend
- Aanvullend op curriculum

Groep 3-8

Voor groep 3-8 kunt u kiezen uit de volgende categorieën:

- Lezen
- Begrijpend lezen
- Algemene taalvaardigheden
- Rekenen
- Visueel-ruimtelijke ontwikkeling
- Vakoverstijgende materialen en lespakketten (o.a. projecten)
- Leren leren
- Aanvullend op het curriculum

Bij de categorie 'aanvullend op het curriculum' is materiaal opgenomen voor onderwerpen of vakken, die normaal gesproken geen onderdeel uitmaken van het reguliere curriculum van de basisschool. Bij groep 3-8 is dit materiaal in principe bedoeld voor leerlingen uit de tweede leerlijn.

Keuze leerlijn

Nadat u een vakgebied gekozen hebt, gaat u een keuze maken voor een leerlijn. Het spreekt voor zich dat deze keuze overeenkomt met de keuze die u hebt gemaakt met betrekking tot de richtlijnen voor *compacting*. Per leerlijn verschillen de criteria waaraan het materiaal voldoet. Daarbij is het zo dat materiaal dat in aanmerking komt voor de eerste leerlijn, tevens in aanmerking komt voor de tweede leerlijn, maar omgekeerd is dit niet het geval.

Incidenteel versus structureel

Omdat niet al het materiaal geschikt is om op ieder moment in te zetten is er onderscheid gemaakt tussen structureel en incidenteel inzetbaar materiaal. Incidenteel materiaal is inzetbaar op korte verrijkingsmomenten en vormt geen structureel onderdeel van het verrijkingsaanbod. Deze materialen zijn leuk en leerzaam om af en toe te gebruiken, maar lenen zich niet voor een regelmatig terugkerend aanbod binnen een weektaak.

Structureel materiaal kunt u gedurende langere tijd geregeld inzetten en kan derhalve een vast onderdeel van de weektaak van de leerling vormen in een bepaalde periode. Bij de Blokindeling voor *compacting* wordt naar deze momenten verwezen als 'verrijking lang'.

Keuze materiaal en de recensies

Hier krijgt u een overzicht met een overzicht van materialen die u zou kunnen inzetten. U kunt kiezen over welk materiaal u meer wilt weten.

Materiaalrecensies

U krijgt nu over het materiaal van uw keuze een recensie op uw scherm te zien. Deze recensies zijn ingedeeld volgens een vast format zodat u precies kunt zien hoe u het materiaal kunt inzetten, wat dit van u vraagt en waar het materiaal te bestellen is. Meer informatie over de opzet van de materiaalrecensies vindt u op bladzijde 66 van deze handleiding.

8.4.2 Verantwoording suggesties voor verrijking

Verantwoordelijkheid

De auteurs zijn niet verantwoordelijk voor eventuele fouten of onnauwkeurigheden in de gegevens die zijn opgenomen in de materiaalrecensies.

Verantwoording

Dit onderdeel van de module Leerlingbegeleiding biedt een groot aantal suggesties voor geschikt materiaal voor begaafde leerlingen. Het is niet zo dat het door ons besproken materiaal het enige beschikbare is. Het is wel zo dat wij ervoor hebben gekozen een selectie te maken uit de voorhanden zijnde materialen waarvan wij vinden dat ze inhoudelijk voldoen aan de eisen die aan verrijkingsmateriaal voor begaafde leerlingen gesteld mogen worden.

Het is ook niet zo dat werken met het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* een verplichting betekent de door ons besproken materialen aan te schaffen omdat u anders niet met het protocol

uit de voeten zou kunnen. Keuzes voor het al dan niet gebruiken van door ons besproken materiaal blijven altijd de verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Bij de opzet van dit deel van de module zijn we ervan uitgegaan dat het verrijkingsaanbod in samenhang met de *gecompacte* reguliere leerstof een volwaardig leerstofaanbod moet kunnen vormen voor de begaafde leerlingen op uw school. Om u te ondersteunen bij de keuze van de verschillende verrijkingsmaterialen, hebben wij in het materiaal naast een onderverdeling per leerstofjaarniveau en vakgebied ook een onderverdeling in leerlijnen aangebracht.

De indeling in leerlijnen is gebaseerd op de volgende criteria:

Eerste leerlijn	Tweede leerlijn
● Inhoud en thema sluit aan bij de reguliere stof ● Materiaal bestaat uit op zichzelf staande opdrachten ● Materiaal vereist begrip en inzicht ● Opdrachten zijn gericht op het toepassen van kennis ● Omvang van de leerstappen is beperkt ● Materiaal is veelal zelf instruerend	● Inhoud en thema bieden nieuwe elementen t.o.v. de reguliere stof ● Materiaal is vakoverstijgend en thematisch van aard ● Opdrachten vragen een hoog analytisch vermogen ● Opdrachten vereisen een creatief oplossend vermogen ● Omvang van de leerstappen wordt door de leerling zelf bepaald ● Materiaal vereist instructie en begeleiding van de leerkracht

Uitgangspunt bij de indeling van verrijkingsmateriaal in de eerste en tweede leerlijn is dat leerlingen in de eerste leerlijn vooral behoefte zullen hebben aan verrijkingsmateriaal op het gebied van de reguliere leerstofonderdelen. Leerlingen in de tweede leerlijn zullen naast verrijking op het gebied van de reguliere leerstofonderdelen ook behoefte hebben aan materiaal dat buiten het reguliere curriculum valt. Verder hebben leerlingen in de tweede leerlijn meer behoefte aan materiaal dat heel specifiek inspeelt op hun leer- en persoonlijkheidseigenschappen.

Naast een indeling in leerlijnen maken we ook onderscheid tussen incidenteel inzetbaar materiaal en structureel inzetbaar materiaal. De indeling in incidenteel en structureel inzetbaar materiaal is gebaseerd op de volgende criteria:

Incidenteel inzetbaar	Structureel inzetbaar
- Geschikt voor kortere verrijkingsmomenten - Op zichzelf staande opdrachten - Geen specifieke doelen	- Geschikt voor langere verrijkingsmomenten - Geschikt om voor langere tijd structureel op te nemen in een weektaak - Opdrachten hebben onderling een bepaalde samenhang - Is gebaseerd op na te streven leerdoelen

Opzet van de materiaalrecensies

Iedere materiaalrecensie is op eenzelfde manier opgezet. Alle door ons besproken materialen zijn in de praktijk uitgetoetst en getoetst aan dezelfde criteria. Bovenaan de materiaalrecensies vindt u de website van de uitgever van het materiaal. Op de website kunt u recente informatie vinden over de prijzen en bestelgegevens van de door ons opgenomen materialen. De materiaalrecensies zijn opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Zakelijke gegevens materiaal*
Hier vindt u de naam van de uitgever van het materiaal en het e-mailadres en de website.
- *Domein*
Bij welk vakgebied of categorie hoort het materiaal.
- *Kenmerken eerste en tweede leerlijn*
Hier worden de kenmerken genoemd van materiaal dat geschikt is voor de eerste leerlijn en materiaal dat geschikt is voor de tweede leerlijn. Wanneer een materiaal overwegend voldoet aan de kenmerken van één van beide leerlijnen, dan is het materiaal het meest geschikt voor die leerlijn. Het kan ook voorkomen dat materiaal beschikt over kenmerken van beide leerlijnen.
- *Inschatting leerstofjaarniveau*
Hier wordt aangegeven voor welk leerstofjaarniveau het materiaal het meest geschikt is.
- *Beschrijving materiaal*
Welke onderdelen omvat het materiaal of waar bestaat het materiaal uit?
- *Algemene taakomschrijving*
Wat is het doel van het materiaal en hoe wordt er globaal mee gewerkt?
- *Niveau werk- en leervaardigheden*
Vraagt het materiaal zelfstandig werken, zelfstandig leren of zelfverantwoordelijk leren?
- *Taken van de leerkracht*
 - *Vorbereiding*
Wordt er een speciale voorbereiding van de leerkracht gevraagd?
 - *Begeleiding*
Wordt er specifieke begeleiding gevraagd van de leerkracht?
 - *Evaluatie*
Zijn er richtlijnen voor de evaluatie of beoordeling van het materiaal, bijvoorbeeld nakijkboekjes?
- *Inschatting tijdsbesteding van de leerling*
Hoe lang kan een leerling ongeveer werken aan een opdracht of project?
- *Vereiste beginsituatie leerling*
Vraagt het materiaal bijzondere kennis of vaardigheden van de leerling?
- *Leerdoel*
Wat zijn de specifieke leerdoelen van het materiaal?
- *Aanvullende informatie*
Hier vindt u aanvullende informatie, die interessant kan zijn voor de leerkracht bij het maken van de keuze voor een bepaald materiaal of bij het gebruik ervan.

8.5 Pedagogische handelingssuggesties

Bij dit onderdeel vindt u suggesties voor het omgaan met leerlingen met bijkomende problematiek. Verder vindt u hier suggesties voor randvoorwaarden die van belang zijn bij een aantal begeleidingsaspecten. U kunt de door u geselecteerde documenten bekijken en/of afdrukken.

8.5.1 Stappenschema bekijken Pedagogische handelingssuggesties

Keuze aandachtsgebied

U gaat eerst een keuze maken voor het aandachtsgebied waarvoor u suggesties wilt hebben. U kunt suggesties zoeken voor de onderstaande aspecten:

- leer- en persoonlijkheidseigenschappen
- prestatiemotivatie
- werk- en leerstrategieën
- zelfbeeld
- sociaal functioneren
- perfectionisme
- faalangst
- onderpresteren
- vervroegde doorstroming
- compacting
- verrijkingsonderwijs

Keuze vraagstelling

U ziet nu een scherm waarbij er door middel van veel gestelde vragen specifieke problemen worden behandeld. Verder kunt u voor alle vragen uit de vragenlijst module Diagnostiek die laag scoren (de zogenaamde zorgitems) handelingssuggesties vinden. U selecteert de vraag die volgens u het dichtst in de buurt komt van het probleem waarvoor u suggesties wilt. In een aantal gevallen zullen dat vragen zijn waarop een meer verklarend antwoord is gegeven. Op die manier is het mogelijk dat u meer inzicht verwerft over de achterliggende oorzaken van sommige problemen.

8.5.2 Verantwoording Pedagogische handelingssuggesties

Verantwoordelijkheid

De gebruiker van het protocol blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de keuzes die hij maakt bij het gebruiken en uitvoeren van de richtlijnen die in dit programma gegeven worden. De auteurs kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden en/of aansprakelijk worden gesteld voor eventuele gevolgen die kunnen optreden als gevolg van het in de praktijk toepassen van de gegeven richtlijnen.

Verantwoording

In de praktijk zien we dat leerkrachten bij de begeleiding van begaafde leerlingen soms moeite hebben met de keuze van een juiste aanpak. Dit heeft vooral te maken met een gebrek aan deskundigheid ten aanzien van de specifieke aandachtspunten die daarbij een rol spelen. Daarom geven we bij de pedagogische handelingssuggesties uitleg en tips bij deze specifieke aandachtspunten. De indeling van onderwerpen sluit aan bij de indeling van de clusters van de vragenlijst uit module 2 Diagnostiek, aangevuld met enkele andere onderwerpen waar in de praktijk vaak vragen over zijn. De suggesties die in het protocol gegeven worden, zijn een weerslag van de ervaringen die de auteurs hebben opgedaan in hun eigen adviespraktijk.

8.6 Educatieve behoeften

De educatieve behoeften vinden hun oorsprong in het handelingsgericht werken, ze geven aan wat een leerling nodig heeft om beter te functioneren in de schoolsituatie. Het vaststellen van de educatieve behoeften van een leerling vormt de basis van het handelingsplan. Er wordt in het protocol onderscheid gemaakt tussen educatieve kansen en zorgbehoeften.

Bij de educatieve behoeften wordt gekeken naar drie niveaus, namelijk de leerkracht, de leerstof en de leeromgeving. U kunt de educatieve behoeften van de leerling vinden bij het onderdeel sterkte-zwakke analyse bij de module Diagnostiek. Voor de zorgitems kijkt u naar de zorgbehoeften en voor de beschermende factoren kunt u kijken bij de suggesties voor kansondersteuning. Wanneer u de sterkte- zwakte analyse bekijkt bij het onderdeel Bekijken en printen rapportage, dan kunt u rechtstreeks doorklikken naar de begeleidingssuggesties voor kansondersteuning en ondersteuning zorgbehoeften. U kunt ook bij de module Leerlingbegeleiding bij het vak Richtlijnen klikken op het onderdeel Educatieve behoeften of u kunt ze bekijken via de Bibliotheek. U kunt de door u geselecteerde documenten bekijken en/of afdrukken.

8.6.1 Stappenschema bekijken Educatieve behoeften

Stappenschema bekijken Educatieve behoeften:

1. Keuze kans ondersteuning of zorgbehoefte
2. Keuze cluster
 - leer- en persoonlijkheidseigenschappen
 - prestatiemotivatie
 - werk- en leerstrategieën
 - zelfbeeld
 - sociaal functioneren
 - perfectionisme
3. Keuze item:

U krijgt een opsomming van de items van de vragenlijst diagnostiek die horen bij het door u geselecteerde cluster. Hier kunt u kiezen voor welk aspect van het functioneren van de leerling u een educatieve behoefte wilt bekijken.

8.6.2 Verantwoording Educatieve behoeften

Verantwoordelijkheid

De gebruiker van het protocol blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de keuzes die hij maakt bij het gebruiken en uitvoeren van de richtlijnen die in dit programma gegeven worden. De auteurs kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden en/of aansprakelijk worden gesteld voor eventuele gevolgen die kunnen optreden als gevolg van het in de praktijk toepassen van de gegeven richtlijnen.

Verantwoording

In de praktijk zien we dat leerkrachten in moeilijke situaties met begaafde leerlingen soms moeite hebben met de keuze van een juiste aanpak. Dit heeft vooral te maken met een gebrek aan ervaring in de omgang van begaafde leerlingen en de specifieke aandachtspunten die daarbij een rol spelen. De indeling van de educatieve behoeften sluit aan bij de indeling van de clusters van de vragenlijst uit de module Diagnostiek. De inhoud van de suggesties is door auteurs gebaseerd op een jarenlange ervaring in het adviseren over de begeleiding van begaafde leerlingen.

9. Module Evaluatie

Om te kunnen beoordelen of uw handelingsplan de beoogde effecten heeft gehad, kunt u gebruik maken van de module Evaluatie. In deze module krijgt u handreikingen om de gekozen aanpak te evalueren met de ouders en de leerling.

De module Evaluatie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Evaluatie met de ouders
 - Evaluatie op korte termijn (6-8 weken)
 - Evaluatie op lange termijn (4-6 maanden)
- Evaluatie met de leerling
 - Evaluatie op korte termijn (wekelijks)
 - Evaluatie op langere termijn (1-2x per schooljaar)
 - Evaluatie op lange termijn (4-6 maanden)

9.1 Evaluatie ouders

Na een periode waarin u volgens uw handelingsplan hebt gewerkt, is het belangrijk dat u met de ouders evalueert wat de resultaten zijn. Daarbij kunt u onderscheid maken tussen een evaluatie op korte termijn en een evaluatie op lange termijn. In eerste instantie kiest u voor een evaluatie op korte termijn (na 6-8 weken).

Evaluatie ouders korte termijn

Het protocol bevat een format formulier met de volgende onderdelen:

- *Welke positieve punten en knelpunten bent u tegengekomen*
U kunt aangeven welke positieve punten en welke knelpunten u bent tegengekomen bij de begeleiding van de leerling in de afgelopen periode.
- *Verslag en gemaakte afspraken*
Hier kunt u een verslag maken van de belangrijkste punten uit het oudergesprek.
- *Conclusie*
Hier geeft u aan of er wijzigingen worden aangebracht in het handelingsplan.

Bij het evaluatieformulier kun u tevens de meest recente versie van de leertrajectkaart en de begeleidingstrajectkaart openen, wanneer u deze heeft ingevuld voor de leerling.

Notabene: wanneer u een andere versie van de trajectkaarten heeft aangeklikt, verschijnt deze versie bij het evaluatieformulier.

Let op: U kunt voor ieder evaluatiegesprek met ouders een nieuwe versie aanmaken van het evaluatieformulier. De versies worden gerangschikt op datum, de meest recente versie bovenaan. U kunt de verschillende versies van het evaluatieformulier inzien door ze aan te klikken en u kunt ze opslaan in pdf format of printen.

Evaluatie ouders lange termijn

Na een aantal maanden biedt het protocol u de mogelijkheid om te kijken of het beeld dat ouders en leerkracht van een leerling hadden is veranderd ten opzichte van de eerste meting tijdens de module Diagnostiek. Leerkracht en ouders vullen daarvoor de vragenlijst opnieuw in, die ze eerder hebben ingevuld bij de module Diagnostiek (let op: de vragenlijsten worden ingevuld bij de module Evaluatie!). In principe kunt u verwachten dat, wanneer het handelingsplan het gewenste effect heeft gehad, het beeld van de leerling ten opzichte van de oorspronkelijke situatie verbeterd is. De grafieken van beide metingen worden onder elkaar weergegeven en door beide grafieken met elkaar te vergelijken kunt u kijken of er een verbetering is opgetreden bij de verschillende aspecten die in de vragenlijst aan de orde komen. Aan deze meting is geen tekstuele conclusie verbonden.

9.2 Evaluatie leerling

In deze module doen we een aantal suggesties voor manieren waarop u met de leerling kunt evalueren. Het is aan u om te bepalen welke manier u het beste bevalt en welke onderwerpen u aan de orde wilt laten komen.

Evaluatie met de leerling op korte termijn

Werken met het *Digitaal handelingsprotocol begaafdheid* betekent dat u op een zo goed mogelijke manier tegemoet wil komen aan de educatieve behoeften van de leerling (zowel didactisch als pedagogisch). Daarom is het belangrijk dat u niet alleen met anderen over de leerling praat, maar vooral ook met de leerling zelf in gesprek gaat. Het evalueren van genomen maatregelen maakt daar deel van uit.

Gesprek met de leerling

Tijdens dit gesprek kunt u algemene punten aan de orde laten komen, zoals:

- Hoe heb je gewerkt deze week?
- Welke dingen gingen goed?
- Welke dingen gingen minder goed?
- Zijn er dingen die je wilt bespreken?

U kunt echter ook eventueel meer specifieke punten aan de orde laten komen die te maken hebben met specifieke maatregelen voor de leerling die zijn vastgelegd in het handelingsplan.

Logschrift

U kunt de leerling een schrift geven waarin hij in de beginperiode iedere dag en na enige tijd wekelijks kan opschrijven hoe hij vindt dat het gaat of hij problemen is tegengekomen en of hij vindt dat er dingen moeten veranderen.

Het kan voorkomen dat de leerling weinig op schrijft en alleen aangeeft dat het 'goed' gaat. In dit geval is het beter om in eerste instantie voor een gesprek te kiezen als evaluatie vorm. Deze manier van evalueren is ook minder geschikt voor jongere leerlingen.

Evaluatieformulier

U kunt de leerling wekelijks een evaluatieformulier laten invullen met een aantal algemene evaluatiepunten (zie hiervoor de aandachtspunten voor gesprek met de leerling). Eventueel kunt u naar aanleiding van het formulier een kort gesprekje voeren met de leerling. Bij jongere leerlingen kunt u ook werken met pictogrammen, bijvoorbeeld smileys.

Evaluatie leerling op langere termijn (1-2x per schooljaar)

Na een langere periode is het raadzaam om wat uitgebreider te evalueren met de leerling. Dit kunt u doen aan de hand van het standaard evaluatieformulier dat is opgenomen bij de module Evaluatie (let op: het formulier is alleen beschikbaar voor leerlingen vanaf groep 5). U kunt de uitkomsten van deze evaluatie bespreken tijdens een evaluatiegesprek met de ouders of tijdens de rapportgesprekken.

Let op: U kunt meerdere versies aanmaken van het evaluatieformulier voor de leerling. De verschillende versies worden gerangschikt op datum, de meest recente versie bovenaan. U kunt de verschillende versies van het evaluatieformulier inzien door ze aan te klikken en u kunt ze opslaan in pdf format of printen.

Evaluatie leerling op lange termijn (4-6 maanden)

Na een aantal maanden biedt het protocol u de mogelijkheid om te kijken of het beeld dat de leerling van zichzelf had is veranderd ten opzichte van de eerste meting tijdens de module Diagnostiek. De leerling vult daarvoor de vragenlijst opnieuw in, die hij/zij eerder heeft ingevuld bij de module Diagnostiek (let op: de vragenlijsten worden ingevuld bij de module Evaluatie!). In principe kunt u verwachten dat, wanneer het handelingsplan het gewenste effect heeft gehad, het beeld van de leerling ten opzichte van de oorspronkelijke situatie verbeterd is. De grafieken van beide metingen worden onder elkaar weergegeven en door beide grafieken met elkaar te vergelijken kunt u kijken of er een verbetering is opgetreden bij de verschillende aspecten die in de vragenlijst aan de orde komen. Aan deze meting is geen tekstuele conclusie verbonden.

9.3 Interpretatie van gegevens

In deze module is het aan u als gebruiker om de verzamelde gegevens te interpreteren. Hiervoor zijn geen aparte richtlijnen opgenomen. Wel is het zo dat u bij een evaluatie op lange termijn mag verwachten dat er sprake is van een verbeterde situatie voor de leerling. In die gevallen waarbij er na een problematische start met een leerling geen enkele verbetering waarneembaar is of de verbeteringen slechts minimaal zijn, is het raadzaam om te overwegen externe begeleiding in te schakelen.